

č. 3-2015

MESAČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Peter Csordás

TÉMA

► Filmová distribúcia 2014

RECENZIA

► Divoké historiky

► Holub sedel na konári
a premýšľal o živote

► Návrat do horiaceho domu

KINO LUMIERE

KINO SLOVENSKEHO FILMOVÉHO ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

filmový
KABINET

► OD ZRODU PO KRISTOVE ROKY

- 29. 01. 2015 ► **VZNIK FILMU**
- 12. 02. 2015 ► **DOKUMENTÁRNY FILM A SKUTOČNOSŤ**
- 26. 02. 2015 ► **VZNIK SLOVENSKEJ KINEMATOGRAFIE**
- 12. 03. 2015 ► **DAVID WARK GRIFFITH A DETAIL**
- 19. 03. 2015 ► **CHARLES CHAPLIN A GESTO**
- 09. 04. 2015 ► **SOVIETSKA AVANTGARDA A MONTÁŽ**
- 23. 04. 2015 ► **EXPRESIONIZMUS A EXPRESIA**
- 07. 05. 2015 ► **FRANCÚZSKA KINEMATOGRAFIA A POHYB**
- 21. 05. 2015 ► **SURREALIZMUS A LUIS BUÑUEL**
- 04. 06. 2015 ► **ZVUK VO FILME**

WWW.AIC.SK/KINOLUMIERE

Podujatie finančne podporil

NA ÚVOD

Uplynulý mesiac bolo vo svete filmu rušno. Oscarmi vyvrcholilo obdobie udeľovania veľkých filmových ocenení a Berlinale odštartovalo tohtoročnú sezónu veľkých festivalov. Na Oscaroch Slovensko nemalo zastúpenie (no sošku za najlepší cudzojazyčný film dostali Poliaci). Na Berlinale bolo zastúpené na rôznych úrovniach, o čom sa viac dočítate v Ohlasoch na stranách 36 – 37.

Uplynulý mesiac rozhodne nebol rušný, čo sa slovenských premiér týka. V marci to bude lepšie, ako prezrádza aj rubrika Novinky. Nájdete v nej dokumentárny film *5. pluk – Misia Afganistan* a minoritnú koprodukciiu *Mirage*, s ktorou sa spája obálka aktuálneho *Film.sk*. Že je na nej „Jarmuschov“ herec? Nuž áno, režisér Szabolcs Hajdu obsadil do hlavnej úlohy maďarsko-slovenského projektu Isaacha de Bankolóho.

Aj v rubrike Recenzia sa nachádza slovenský film – dokument *Návrat do horiaceho domu* (ďalší z titulov, ktoré do kín ponúkajú samotní producenti, nie distribučné spoločnosti). A okrem snímky Anny Gruskovej recenzujeme zahraničné filmy *Divoké historiky* a *Holub sedel na konári a premýšľal o živote*.

V Teme čísla dostanete množstvo informácií o vlašnej kinodistribúcii na Slovensku. V rámci rozličných štatistík sa dá natrať i na veľavravný údaj, že kým v roku 2012 sa v kinách premietalo ešte 61 novínok z 35 mm kópií, vlni to už neplatilo o žiadnej. Čím sa vlastne dostávame aj k rubrike rozhovor, kde sa ujal slova expert na digitalizáciu Peter Csordás. Spomína sa tu veľká zmena v kinematografii, ukončenie jednej éry, prechod do tej digitálnej... Ešteže sa môžeme ľubovoľne vracáť do čias, ktoré považujeme za staré dobré. A ešteže to môžeme robiť tu a teraz. Vďaka filmom.

► Daniel Bernát

▪ FOTO: archív R. Parša

MOJE OBLÚBENÉ SLOVENSKE FILMY

► Robert Paršo, dizajnér

Asi som naiva, ale je to bezviš. Načo rozprávať, teda počúvať? Tranzistorka chytá senziš songy, ja bron. Slnko svieti slabo, je v sieti. Páni, to je otrava. Tamto je Venuša, tamto Mars. Je už v každom dome televízor? Bela je Holanďan, ale je rídka. Sme mladí na roky, starí na lásku. Objavil som pontón, vzadu tečie Dunaj, plávajú loďky. Myslel som, že Robinson je hlúpy, ale nie je. Letí stíhačka. Stroje sa kazia. Už zase bublá, málo bublá. Sódovka nezmyje prach z mláťačky, búrka a pivo hej. Načo hudba? Spievajte, chlapi. Toto je kravina, márnosť šedivá. Necháme to, nezmysel, bez stohára. Zober si deku a choď domov. A Peťo sa na teba pýtal, nevieš prečo? To je ťukes.

Tieto obrazy a hlášky ma vždy prenúšu do atmosféry môjho detstva v meste, prázdnin u babky a expedícií do divočiny v okolí. Proste do obdobia, keď ešte nebol v každom dome televízor a za pohyblivými obrázkami sa chodilo pravidelne do kina a po kúpaní v rieke sa dalo osušiť na rozpálenej hradskej. ▲

20

- 03 **MYSLÍM SI**
- 04-08 **KALENDÁRIUM**
- 09 **KALENDÁRIUM: 22. MFF Febiofest**
- 10-13 **PREMIÉRY** v kinách
- 13 **Z POHĽADU DIVÁKA**
- 14-15 **NOVINKY: 5. pluk** – Misia Afganistan podľa Petra Kaštila
- 16 **NOVINKY: Mirage** podľa Szabolcsa Hajdua
- 17 **AKTUÁLNE: Visegrad Film Forum** v Bratislave
- 18 **AKTUÁLNE: Obrazy starého sveta** na anglickom DVD
- 19 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 20-23 **ROZHOVOR: Peter Csordás**
- 24-25 **TÉMA: Filmová distribúcia** na Slovensku v roku 2014
- 26-27 **RECENZIA: Divoké historky** podľa Damiána Szifrona
- 28-29 **RECENZIA: Holub sedel na konári** a premýšľal o živote podľa Roya Anderssona
- 30-32 **RECENZIA: Návrat do horiaceho domu** podľa Anny Gruskovej
- 33 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE**
- 34-35 **DVD NOSIČE / ČO ROBIA**
- 36-37 **OHĽASY: 65. Berlinale**
- 38-39 **AKO VZNIKÁ FILM**
- 40-41 **IN MEMORIAM: Martin Ťapák**
- 42 **PROFIL: herec Karol Čálik**
- 43 **SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU: Týždeň vo filme**
- 44-46 **TIPY Mesiaca: Kino Lumière + PROGRAM / VÝROČIA**
- 47 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA** a uzávierky na granty a podporné programy
- 48 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière**

Václav Macek,

filmový historik

Hovoriť „jedným hlasom“ sa nedá, ale túžba po ňom stále trvá. Azda je to ozvena dávnych rokov komunizmu, keď kritika mohla pomôcť, aby skvelé dielo nezničili ideológovia kontrolujúci umeleckú tvorbu. Ale ani vtedy to nebolo úplne priamočiare. Iste, pomohlo to *Slnku v sieti*, ale už to nezachránilo u nás *Postav dom, zasad' strom*, na Barrandove zasa *Panelstory*, obidva filmy nakoniec skončili na dlhší čas v trezore.

Ak „cech“ reprezentuje jednotný vyhranený názor, možno by sa lepšie rozhodovalo o tom, komu prideliť pri novom scenári peniaze a komu nie, lenže ani to nie je zárukou úspechu. *Môj pes Killer* sa radí k takým vynikajúcim dielam ako *322* alebo *Všetko čo mám rád*. Kritika hovorila „jedným hlasom“, napriek tomu režisérka nezískala podporu AVF na ďalší projekt.

Možno sa pri volaní po jasnom stanovisku počíta s tým, že by mohlo zvýšiť návštevnosť. Asi aj dnes ešte existujú medzi členmi filmových klubov takí, u ktorých zaváži, čo si prečítajú o filme, kým si ho idú pozrieť, ale určite to nie je štatisticky významné.

Nechcem povedať, že by pri hodnotení filmov, ktoré už roky pravidelne publikuje *Film.sk*, bolo správne, aby rozptýl pri jednotlivých tituloch kolísal od jedného po päť bodov, určite je lepšie, keď sa rozdiely pohybujú v rozmedzí jedného či dvoch bodov – svedčí to o tom, že experti majú k sebe blízko. Väčší rozdiel už dokazuje výrazný rozpor – možno generačný, ale možno aj zásadný v náhľade na to, čo určuje kvalitu súčasného filmového diela. Malo by teda ísť skôr o výnimku.

Niekedy môže ísť o interpretačný spor, ktorý sa odrazí aj na hodnotení. O poslednej poviedke *Otec* filmu *Deti* (2014) tvrdí Jelena Paštéková aj to, že je štylisticky a obsahovo najoriginálnejšia, no najmä, že je surreálna a kráča „v ústrety sujetovým riešeniam Felliniho“. Spor spočíva v tom, či dcéra, ktorú opustil manžel, naozaj asistuje otcovi pri samovražde (utopí sa v mori), alebo ide o víziu, ktorá sa neodohrala inde než len v jej myšli. Paštéková na podporu svojej myšlienky menuje jediný argument – keď otec prestúpi s dcérou pomocou z vozíka do auta, neskôr už vozík nepoužíva. Ale ani jeden jediný motív v nasledujúcich scénach – nakupovanie v obchode, nočný bufet, umývanie otca, obed pri pláži, kúpanie sa v mori – neodkazuje na nič „nerealistické“ či felliniovské. Otec je stále v dcériných rukách, je v jej moci. A to, že sa utopí, môže byť jeho túžba, ale reálne uskutočnená dcérou – sám by to nedokázal. Je to asistovaná samovražda, eutanázia. A preto sa mi zdá táto poviedka zlá. Nemôžem uveriť, že dcéra, ktorej sa práve rozpadlo manželstvo, pôjde do nemocnice a pomôže otcovi vziať si život (nepodá mu injekciu, ale nafukovací matrac, aby sa dostal čo najďalej od brehu a nevyhnutne sa utopil).

Dve diametrálne odlišné stanoviská kritikov k jednej poviedke. ▲

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (16. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk / Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktor:
Daniel Bernát
Redakcia:
Zuzana Sotáková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci edičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Simona Nôtová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Štefan Vraštiak
tajomník KFN SSN
Karmen Koutná
vedúca predajne Klapka.sk
Jazyková redakcia:
Jaroslav Hocheľ
Design & grafická úprava:
p & j
Tlač: Dolis, spol. s r. o.
Uzávierka čísla 3/2015:
26. 2. 2015
Snímka na titulnej strane:
Mirage – MPhilms
Film.sk vychádza s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Názory redakcie sa nemusia zhodovať s názormi prispievateľov.

Akkoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

filmovej tvorby. Aj tentoraz budú udelené dve ceny, pričom o víťazov Grand Prix rozhodnú diváci a hlasovať môžu aj tí žilinskí. ► www.stanica.sk

10. marec ► 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Sacha Pitoëff

Pri príležitosti nedožitých 95 rokov francúzskeho herca Sachu Pitoëffa bude uvedený film *Vlani v Marienbade* (r. A. Resnais, 1961).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

11. marec ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Vlak zvaný film

V rámci prehliadky bude uvedený western *Na pravé poludnie* (1952) v režii Freda Zinnemanna.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

11. marec ► 19.30

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Ztracený prípad

Projekcia českého filmu z roku 2014 za účasti režiséra Romana Štétinu. ► www.foaje.net

11. marec ► 20.00

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

Oberhausen on tour: Believe!

Druhá séria projekcií z programu festivalu v Oberhausene ponúka výber najlepších krátkych filmov v sekcii venovanej aktuálne veľmi diskutovanej téme: viera. ► www.a4.sk

**11., 14., 28., 30., 31. marec
► 18.15, 20.15**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Alojz Hanúsek

Pri príležitosti 15 rokov od úmrtia slovenského kameramana A. Hanúska pripravilo kino projekcie filmov *Iná láska* (r. D. Trančík, 1985), *Psychodráma* (r. J. Zachar, 1964), *Výročia: Alojz Hanúsek* (r. rôzni, 1964 – 1986) a *Obrazy starého sveta* (r. D. Hanák, 1972) + *Ticho* (r. M. Šulík, 1988).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

11. – 14. marec

(BRATISLAVA – FTF VŠMU, KC DUNAJ)

Visegrad Film Forum

► O vzdelávacom a networkingovom podujatí sa dočítate viac na strane 17. ► www.visegradfilmforum.com

11. – 15. marec

(BRATISLAVA – CINEMA CITY AUPARK)

Festival Hory a mesto

Šestnásť ročník medzinárodného festivalu horského filmu a dobrodružstva priniesie filmovú prehliadku, multimediálne prezentácie hostí, cestokluby Kino Svet a ďalšie sprievodné akcie. Novinkou aktuálneho ročníka je enviro téma GMO a filmová skacia Vzduch bude po prvý raz venovaná vetroňom.

V rámci filmovej prehliadky si diváci budú môcť pozrieť aj dokument Pavla Barabáša *Žiť pre vášeň*, ktorý festival otvorí. ► www.horyamesto.sk

12. marec ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Profil scenáristu Lukáša Sigmunda s jeho osobnou účasťou ► www.foaje.net

12. – 18. marec

(BRATISLAVA – 14 SLOVENSKÝCH KÍN)

Crème de la crème Vol. 2

Druhý ročník prehliadky francúzskeho filmu, ktorú organizuje Francúzsky inštitút na Slovensku v spolupráci s Film Europe Media Company. Otváracou snímkou bude love story *Tri srdcia* (r. B. Jacquot) a v programe budú aj tituly *Sils Maria* (r. O. Assayas), *Zbohom jazyku* (r. J.-L. Godard), *Dva dni, jedna noc* (r. J.-P. Dardenne, L. Dardenne) či *Láska je dokonalý zločin* (r. A. Larrieu, J.-M. Larrieu). Fanúšikovia francúzskeho filmu si môžu v čase konania prehliadky vybrať aj z bohatej ponuky filmov v programe Film Europe Channel a takisto z video-téky Video-On-Demand od vybraných televíznych operátorov. ► www.filmeurope.sk

13. marec ► 18.15, 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Double Bill

Cykklus Double Bill uvedie v jeden piatkový večer dve významné diela kinematografie: *Zväčšeninu* (r. M. Antonioni, 1966) a *Kto sa bojí Virginie Woolfovej?* (r. M. Nichols, 1966).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

15. marec ► 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Lubomír Štecko

Pri príležitosti 70. narodenin slovenského režiséra L. Štecka, ktoré oslávil v januári, bude uvedený súbor viacerých filmov.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

15. marec ► 20.00

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

O krok dopredu

Nový cyklus Kina inak chce divákovi umožniť byť o krok vpredu pred oficiálnou distribúciou, kinami či festivalmi. Vyhľadáva talenty, ktoré ešte nepohltila profesionálna mašinéria, a prezentuje ich krátke filmy. Na prvom stretnutí osobne uvedú svoje snímky mladí českí tvorcovia T. Klein, T. Mert, V. Kiss a S. Jelínková. ► www.a4.sk

16. marec ► 20.00

(BRATISLAVA – KC DUNAJ)

Večer fantastických svetových reklám

Prednáška P. Konečného, v ktorej divákov prevedie svetom výnimočných reklám. ► www.kcdunaj.sk

16. – 21. marec

(PRIEVIDZA – DOM KULTÚRY)

8. festival dokumentárnych filmov

Jeden svet ► www.jedensvet.prievizda.net

17. marec ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

EuroFilmClub

Projekcia filmu *Rozkoš* režisérky Jitky Rudolfovej.

► www.czc.sk, www.aic.sk/kinolumiere,

www.navstevnik.sk

17. marec ► 18.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Marcela Plítková

Pri príležitosti 75. narodenin slovenskej režisérky dokumentárnych filmov, pedagogičky a dramaturgičky M. Plítkovej, ktoré oslávila v januári, bude uvedený súbor viacerých filmov.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

17. marec ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Fuck subtitles!

Premietanie z cyklu filmových kurzov (nielen) pre španielčinárov. Divácividia film *Celda 211* (r. D. Monzón, 2009). ► www.foaje.net

17. marec ► 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Juliusz Machulski

Okrúhlych 60 rokov oslávi v marci poľský scenárista, režisér a producent Juliusz Machulski. Pri tejto príležitosti sa bude premietiť komédia *Dějů vu* (1989).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

18. marec ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Vlak zvaný film

Premietanie poľskej psychologickéj drámy *Vlak* Jerzyho Kawalerowicza (1959).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

18. marec ► 20.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Music&Film: Oasis – Live from Manchester

Záznam koncertu kapely Oasis z 2. júla 2005 na štadióne v Manchestri z turné k ich šiestemu štúdiovému albumu *Don't Believe the Truth*. Bol to prvý album, na ktorom bubeník Alana Whitea vystriedal Ringov syn Zak Starkey. Odznie 16 skladieb od úvodnej *Fuckin' in the Bushes cez Rock 'n' Roll Star, Lyla, Wonderwall, či Don't Look Back in Anger* až po záverečnú cover verziu hitu kapely The Who *My Generation*.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

19. marec ► 9.00 – 18.00

(BRATISLAVA – DOM ODBOROV ISTROPOLIS)

Dedolight Workshop Slovakia 2015

Prvý oficiálny workshop a prezentácia profesionálnej osvetľovacej techniky pre záujemcov o filmové, televízne a fotografické zariadenia. Prezentovaná bude osvetľovacia technika spoločností Dedolight, KinoFLO a Aladdin. Vstup je voľný.

► www.fb.com/pages/Dedolight-Workshop-Slovakia-2015/463792610436385

19., 28. marec ► 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Zabávajte sa, prosím!

+ Výročia osobností: Claire Trevor

Vyznávači kvalitnej zábavy si prídu na svoje s westernom *Prepadnutie* (r. J. Ford, 1939; uvedený bude aj pri príležitosti 105 rokov od narodenia jeho hlavnej hviezdy C. Trevor) a s komediálnym westernom *Moje meno je Nikto* (r. T. Valerii, S. Leone, 1973).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

20. – 26. marec

(BRATISLAVA)

MFF Febiofest ► O 22. ročníku Febiofestu čítajte viac na strane 9. ► www.febiofest.sk

24. marec ► 20.00

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

¡Viva La Película!: Los ilusos – Rojkovia

Malá ochutnávka pred májovou prehliadkou španielskeho filmu *¡Viva la película!*. Premietat sa bude film Jonása Truebu. ► www.a4.sk

25. marec ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Vlak zvaný film

Projekcia westernovej drámy *Posledný vlak z Gun Hillu* (1959) v režii Johna Sturgesa.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

26. marec ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO FOAJÉ)

Animáčnè techniky

– súčasná stop-motion animácia

Na tretej projekcii cyklu predstavujúceho rôzne animáčnè techniky odpremieta Fest Anča to najzaujímavejšie zo súčasnej stop-motion animácie.

► www.foaje.net

29. marec ► 18.00, 20.00

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

Filmové duety #MuseumWeek

Pri príležitosti celosvetového podujatia #MuseumWeek uvedie Kino inak dva filmy, ktoré sa odohrávajú vo viedenskom Kunsthistorisches Museum – *Veľkolepé múzeum* (r. J. Holzhausen) a *Museum Hours* (r. J. Cohen). ► www.a4.sk

30. marec ► 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Georges Delerue
Nedožitých 90 rokov hudobného skladateľa G. Deleruea si kino pripomenie snímkou *Pohľadanie* (r. J.-L. Godard, 1963).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

31. marec ► 20.15

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Brad Dourif

Šesťdesiat päť rokov oslávi v marci americký herec B. Dourif, známy z viacerých béčkových krvákov. Diváci si ho však pripomenú prvotriednou drámou Miloša Formana *Prelet nad rukúčim hniezdom* (1975).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRANIČÍ ►

4. – 8. marec

Durango Independent Film Festival, Durango, Colorado (USA)

Premietanie filmu *Sneh* (r. I. Šebestová).

► www.durangofilm.org/wp

5. marec

Spomienka na Martina Ľapáka, Slovenský inštitút v Moskve (RUSKO)

Premietanie filmu *Montiho čardáš*.

► www.mzv.sk/simoskva

6. marec – 2. apríl

18. FF Európskej únie, Chicago (USA)

Premietanie filmov *Krok do tmy* (r. M. Luther) a *Kandidát* (r. J. Karásek). ► www.siskelfilmcenter.org

8. – 12. marec

9. Tehran International Animation Festival, Teherán (IRÁN)

Premietanie filmu *Fongopolis* (r. J. Kožuch).

► www.tehran-animafestival.ir

9. marec

Cyklus európskych dokumentárnych filmov, Slovenský inštitút v Berlíne (NEMECKO)

Premietanie filmu *Krehká identita* (r. Z. Piussi).

► www.mzv.sk/siberlin

9. – 13. marec

Medzinárodný týždeň filmu, Paríž (FRANCÚZSKO)

Premietanie filmu *Pacho, hybský zbojník* (r. M. Ľapák). ► www.mzv.sk/siparis

► www.mzv.sk/siparis

10. marec

Pocťa Martinovi Ľapákovi, Dom kino, Moskva (RUSKO)

Premietanie filmu *Pacho, hybský zbojník*.

► www.mzv.sk/simoskva

11. – 15. marec

Festival Tricky Women, Viedeň (RAKÚSKO)

Premietanie filmu *Sneh* (r. I. Šebestová) v sekcii

súčasných slovenských a českých animátoriek.

► www.trickywomen.at

13. – 23. marec

MFDF Thessaloniki, Solún (GRÉCKO)

Na filmovom trhu DOC Market budú uvedené tituly: *Felvidék – Horná zem* (r. V. Plančíková), *Tak ďaleko, tak blízko* (r. J. Vojtek), *Comeback* (r. M. Remo) a *Návrat do horiaceho domu* (r. A. Grusková). ► www.filmfestival.gr

14. marec

Eastern Women, Białystok (POĽSKO)

Premietanie filmu *Sneh* (r. I. Šebestová).

19. marec

Spomienka na Martina Ľapáka, Slovenský inštitút v Moskve (RUSKO)

Premietanie filmu *Jánošík* (r. P. Bielik).

► www.mzv.sk/simoskva

19. marec – 2. apríl

MFF Vilnius Kino Pavasaris, Vilnius (LITVA)

V súťažnom programe Nová Európa – Nové mená bude uvedený film *Koza* (r. I. Ostrochovský) a v súťaži krátkych filmov budú tituly *Rosso Papavero* (r. M. Smatana) a *Nina* (r. V. Obertová, M. Čopíková).

► www.kinopavasaris.lt

20. marec

Animation in Action, Budapešť (MAĎARSKO)

Premietanie snímok Viktora Kubala *Cvik a Cvak stavajú, Dita vo vzduchu, Dvaja dobrí kamaráti, Janko Hraško*, filmov Vladimíra Pikalíka *Gongo a televízory, Motoklavír* a ďalších animovaných titulov *Bábätko v továrni* (r. V. Malík), *Múdre prasiatko* (r. F. Jurišič) a *Babka ježibabka* (r. V. Herold).

20. – 25. marec

21. ročník MAGIS – Jarná škola medzinárodných filmových štúdií, Gorica (ITALIANSKO)

Premietanie filmov Dušana Hanáka *Obrazy starého sveta, Artisti, Deň radosti, Omša, Prišiel k nám Old Shatterhand a Učenie s osobnou účasťou režiséra*. ► www.filmforumfestival.it

21. marec

O!PLA – festival poľského animovaného filmu, Múzeum kinematografie v Lodži (POĽSKO)

Premietanie filmu *Fongopolis* (r. J. Kožuch).

► www.polskaanimacja.wordpress.com

26. marec

Spomienka na Martina Ľapáka, Slovenský inštitút v Moskve (RUSKO)

Premietanie filmu *Jánošík II* (r. P. Bielik).

► www.mzv.sk/simoskva

(REDAKČIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► **Zuzana Sotáková**

Filmové krajiny Febiofestu

► Daniel Bernát

Dvanásť programových sekcií a takmer 130 filmov ponúkne 22. ročník medzinárodného filmového festivalu Febiofest, ktorý sa začína 20. marca v Bratislave. Otvorí ho projekcia maďarsko-slovenskej novinky *Mirage*. Po skončení bratislavskej časti bude festival pokračovať v ďalších deviatich mestách Slovenska až do 16. apríla.

Febiofest je známa značka, ale opäť sa spája s novinami. Jednou z nich je sekcia Slovenská filmová krajina. Ďalšou je pozícia umeleckého riaditeľa, v ktorej začal pôsobiť Přemysl Martinek – distribútor, filmový publicista a dramaturg medzinárodných filmových prehliadok a seminárov. „Slovenská filmová krajina má ambíciu predložiť divákovi osobitý dramaturgický výber najzaujímavejších hráných, dokumentárnych i experimentálnych, televíznych a krátkych filmov, zaznamenať a ukázať to, čo sa na Slovensku deje v celom audiovizuálnom sektore,“ hovorí Martinek. „V budúcnosti by sa táto sekcia mala stať aj základom pre ďalšie aktivity festivalu, určené predovšetkým filmovým profesionálom,“ pokračuje umelecký riaditeľ Febiofestu a zároveň pripomína, že v rámci sprievodného programu sa návštevníkom festivalu odprezentujú aj pripravované slovenské filmy.

Dôležitou súčasťou Febiofestu je prezentácia audiovizuálnej rozmanitosti vyšehradského regiónu, čo súvisí so súťažou krátkych filmov krajín V4. Hostujúcou krajinou v súťaži bude tentoraz Bielorusko. Celkovo má festival pripravených dvanásť programových sekcií. Vrátna Profilov, kde sa predstaví tvorba výnimočného mladého režiséra z Kanady Xaviera Dolana, českej dokumentaristky Jany Ševčíkovej, ktorá mala nedávno v kinách snímku zo slovenského prostredia *Opri rebrík o nebo*, i herca Isaacha de Bankolého. Ten sa celosvetovo presadil aj vďaka spolupráci s režisérskymi osobnosťami ako Jim Jarmusch (*Noc na Zemi, Ghost Dog – Cesta*

Samuraja, Káva a cigarety, Hranice ovládania), Lars von Trier (*Manderlay*), Julian Schnabel (*Skafander a motýl*) či Claire Denis (*Sama v Afrike*). No a maďarský režisér Szabolcs Hajdu ho obsadil do hlavnej úlohy koprodukčného filmu *Mirage*, ktorý celý Febiofest otvorí.

Diváci mali vo svojich rukách sekciu Klubový jukebox – pozostáva z piatich filmov, ktoré vyšli z ich hlasovania ako najžadanejšie. Z ponúkaného zoznamu dvadsiatich titulov sa do výberu dostali snímky *Vojdi do prázdna* (r. G. Noé), *Bohémsky život* (r. A. Kaurismäki), *Rozchod Nadera a Simin* (r. A. Farhadi), *Pán Nikto* (r. J. van Dormael) a *Banky – Exit Through the Gift Shop* (r. Banksy).

Na Febiofeste sa okrem toho premietnu aj najnovšie zdigitalizované filmy zo slovenského, z českého a poľského archívu, budú uvedené snímky Orsona Wellesa, špeciálne pásmo pre deti Filmový kabinet deťom a v rámci sprievodných podujatí sa uskutoční napríklad workshop Ako písať o filme alebo diskusia na tému Analóg verus digitál.

Počiatky Febiofestu siahajú až do roku 1993, keď sa pod vedením Fera Feniča prvý raz konal v Prahe. O rok neskôr sa rozšíril aj na Slovensko, kde ho organizačne a dramaturgicky zastrešuje Asociácia slovenských filmových klubov v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom. Do roku 2013 to bola medzinárodná prehliadka filmu, televízie a videa, vo svojom 20. ročníku sa však Febiofest zmenil na medzinárodný filmový festival so súťažou krátkych filmov krajín V4. ▲

MFF FEBIOFEST 2015

► BRATISLAVA: 20. – 26. 3. (Kino Lumière, kino Mladost, Artkino Za zrkadlom, A4 – priestor súčasnej kultúry, FK 35 mm VŠMU)

► TRENČÍN: 27. – 30. 3. ► LEVICE: 8. – 11. 4. ► MARTIN: 8. – 12. 4. ► KOŠICE: 9. – 11. 4. ► KEŽMAROK: 11. – 13. 4.

► PREŠOV: 12. – 14. 4. ► BANSKÁ BYSTRICA: 13. – 16. 4. ► TRNAVA: 13. – 16. 4. ► PŘEVIDZA: 13. – 16. 4.

PREMIÉRA: 12. 3. 2015

5. pluk – Misia Afganistan

(**5. pluk – Misia Afganistan**, Slovensko, 2014) DCP 2D + blu-ray, 58 min., MN 15, DOKUMENTÁRNY FILM

RÉŽIA: Peter Kaštil **ÚČINKUJÚ:** Václav Mika, Marián Leško, Taňa Pauhofová, Marek Majeský, vojaci 5. pluku Žilina
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Dokument zachytáva misiu slovenských vojenských jednotiek v rôznych oblastiach Afganistanu, ktoré sa už roky zmietajú vo vojne. Vo filme sa vyjadrujú nielen samotní vojaci, ale aj osobnosti slovenského verejného života.

► O filme čítajte viac na stranách 14 – 15.

PREMIÉRA: 5. 3. 2015

Asterix: Sídlu bohov

(**Astérix: Le domaine des dieux**, Francúzsko, 2015) DCP 3D + DCP 2D, 85 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ

RÉŽIA: Louis Clichy, Alexandre Astier
V SLOVENSKOM ZNENÍ: Peter Marcin, Jozef Vajda, Vladimír Kobielsky, Matej Landl
DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Iulius Caesar má nový plán, ako sa raz a navždy zbaviť nepoddajných Galov: zlákať jednoduchých dedičanov čarom civilizácie v podobe veľkolepých rímskych stavieb. Chce vyrúbať lesy a vystavať mramorové paneláky, ktoré by nazval Sídlisko bohov. Ibaže Asterix a Obelix svoju malú dedinku, ukrytú v hlbokom lese, nadovšetko milujú.

PREMIÉRA: 5. 3. 2015

Cesta nádeje

(**The Water Diviner**, Austrália/USA, 2014) DCP 2D, 111 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DOBRODRUŽNÝ/HISTORICKÝ/ROMANTICKÝ

RÉŽIA: Russell Crowe **HRAJÚ:** Russell Crowe, Isabel Lucas, Jai Courtney, Olga Kurylenko, Yılmaz Erdoğan **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Austrálsky farmár Joshua Connor sa púšťa do životného dobrodružstva, keď sa chce dostať na miesto najdesivejšej bitky prvej svetovej vojny a nájsť svojich troch synov. Cesta ho zavedie z Austrálie do Konštantínopola. Connor sa musí zorientovať v krajine, ktorú nepozná, a pustiť sa do súkromného vojnového ťaženia.

PREMIÉRA: 5. 3. 2015

Hľadanie Vivian Maier

(**Finding Vivian Maier**, USA, 2013) DCP 2D + MP4, 83 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNY FILM

RÉŽIA: John Maloof, Charlie Siskel
ÚČINKUJÚ: Vivian Maier, John Maloof, Daniel Arnaud **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Príbeh o záhadnej, no nadanej žene Vivian Maier zavedie divákov do ulíc New Yorku a Chicaga, kde od roku 1950 až do svojej smrti v roku 2009 nafotografovala vyše 100 000 pozoruhodných záberov. Žiadnu fotografiu však za svojho života nikomu neukázala. Desiatky rokov ležali v zaprášených krabiciach a objavili ich čírou náhodou.

PREMIÉRA: 5. 3. 2015

Holub sedel na konári a premýšľal o živote

(**En duva satt på en gren och funderade på tillvaron**, Švédsko/Nemecko/Nórsko/Francúzsko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 101 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMEDIÁLNA DRÁMA

RÉŽIA: Roy Andersson **HRAJÚ:** Nils Westblom, Holger Andersson, Per Bergqvist, Solveig Andersson, Sture Olsson, Ingvar Olsson, Ola Stensson **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Záverečný film trilógie Roya Anderssona pozýva na potulky ľudskými túžbami. Divákom ukáže krásu životných momentov, malichernosť druhých, humor i tragédiu, ktoré sa skrývajú vnútri každého z nás, majestátnosť života, ale aj ľudské slabiny.

► Recenziu filmu čítajte na stranách 28 – 29.

PREMIÉRA: 5. 3. 2015

Chappie

(**Chappie**, USA, 2015) DCP 2D, 114 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY/MAĎARSKÝ DABING, AKČNÝ TRILER

RÉŽIA: Neill Blomkamp **HRAJÚ:** Hugh Jackman, Sigourney Weaver, Sharlto Copley, Dev Patel **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Dej filmu sa odohráva v blízkej budúcnosti, keď sa novými strážcami zákona a poriadku stali humanoidní roboti. Sú neomylní, presní a nekompromisní. Chappie je však iný. A tak ako všetko, čo je na tomto svete jedinečné, musí bojovať o prežitie. Aj napriek tomu, že je zázrakom evolúcie, na ktorý sme tak dlho čakali.

PREMIÉRA: 5. 3. 2015

Divočina

(**Wild**, USA, 2014) DCP 2D, 115 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Jean-Marc Vallée **HRAJÚ:** Reese Witherspoon, Laura Dern, Thomas Sadoski, Michiel Huisman, Gaby Hoffmann, Kevin Rankin
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Cheryl sa už dlhší čas cíti mizerne. Po smrti matky a krachu manželstva vstúpia do jej života aj drogy a náhodné známosti na jednu noc. A keď už má pocit, že nemá čo stratiť, urobí rozhodnutie svojho života. Chce zdolať najdlhšiu, najťažšiu a najdivokejšiu vysokohorskú trasu, nazývanú PCT – Pacifik Crest Trail.

PREMIÉRA: 12. 3. 2015

Dva dni, jedna noc

(**Deux jours, une nuit**, Belgicko/Francúzsko/Taliano, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 95 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Jean-Pierre Dardenne, Luc Dardenne
HRAJÚ: Marion Cotillard, Fabrizio Rongione, Pili Groyne, Simon Gaudry, Catherine Salée, Baptiste Sornin **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Sandra je zamestnaná v solárnej elektrárni a práve sa zotavuje z depresii, pre ktoré v práci často chýbala. Vedenie spoločnosti nemá záujem o takýchto zamestnancov, no nechce vystupovať v zlom svetle. Nechá na jej kolegov, aby rozhodli, či Sandra príde o prácu. Ona sa nevzdáva a snaží sa presvedčiť ich, aby sa rozhodli v jej prospech.

PREMIÉRA: 26. 3. 2015

Gunman: Muž na odstrel

(**The Gunman**, Španielsko/Velká Británia/Francúzsko, 2015) DCP 2D, 115 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ/KRIMI

RÉŽIA: Pierre Morel **HRAJÚ:** Sean Penn, Javier Bardem, Jasmine Trinca, Idris Elba, Ray Winston
DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Vyčerpaný bývalý žoldnier a zabijak Jim Terrier by svoju minulosť rád nechal za sebou a najradšej by sa usadil so svojou dávnou láskou. No tajné služby sa svojich bývalých ovečiek nevzdávajú ľahko, a tak bude Jim musieť očistiť svoje meno a postaviť sa proti organizácii, pre ktorú pracoval...

PREMIÉRA: 26. 3. 2015

Konečne doma

(**Home**, USA, 2015) DCP 3D + DCP 2D, 123 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Tim Johnson
V SLOVENSKOM ZNENÍ: Marián Chalány, Lenka Prokopová, Peter Rúfus, Tomáš Vraník, Andrea Karnasová, Pavol Michalka, Rastislav Sokol
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Planétu Zem ovládli mimozemšťania Buvovia, ktorí hľadajú nový domov, a tak sa všetci ľudia museli vysťahovať. Len jedno vynachádzavé dievča Tipy sa dokázalo zachrániť a zoznámilo sa s vyhosteným Buvom O. Dvaja utečenci zistia, že v stávke je oveľa viac ako medzigalaktické vzťahy.

PREMIÉRA: 26. 3. 2015

Mesto 44

(**Miasto 44**, Poľsko, 2014) DCP 2D, 127 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, VOJNOVÁ DRÁMA

RÉŽIA: Jan Komasa **HRAJÚ:** Józef Pawłowski, Zofia Wichłacz, Anna Próchniak, Antoni Królikowski, Maurycy Popiel, Filip Gurlacz, Michał Mikołajczak, Karolina Staniec, Jaśmina Polak **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Mesto 44 hovorí o mladých ľuďoch, ktorí žijú svoj život tak, akoby každý jeden deň bol ich posledný. Nepramení to z ich nerozvážnosti, ale z okolností, ktorým čelia. Píše sa totiž rok 1944 a oni žijú vo Varšave počas nemeckej okupácie.

PREMIÉRA: 19. 3. 2015

Mirage

(**Délibáb**, Maďarsko/Slovensko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 90 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Szabolcs Hajdu
HRAJÚ: Isaach de Bankolé, Răzvan Vasilescu, Orsolya Török-Ilyés, Dragoș Bucur, Tamás Polgár, Attila Mokus, Lajos Vörös, Adam Mihál
DISTRIBÚTOR: ASFK

Príbeh o africkom futbalistovi z málého mesta, ktorý musí utiecť po tom, čo spácha zločin. Skončí na podivnej farme hlboko v maďarskej puste, kde je nútený bojovať nielen za svoju slobodu, ale aj o život.

► O filme čítajte viac na strane 16.

PREMIÉRA: 12. 3. 2015

Nočný bežec

(**Run All Night**, USA, 2014) DCP 2D, 114 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ
RÉŽIA: Jaume Collet-Serra
HRAJÚ: Liam Neeson, Genesis Rodriguez, Joel Kinnaman, Vincent D'Onofrio, Ed Harris
DISTRIBÚTOR: Continental film

Bývalý vynikajúci nájomný vrah Jimmy Conlon je dnes už iba tieňom seba samého a hriechy svojej minulosti sa snaží riešiť pri poháriku whisky. Život unaveného zabijaka naberie rýchly spád, keď sa podsvetie rozhodne zlikvidovať jeho syna Mika, ktorého kedysi dávno opustil.

PREMIÉRA: 12. 3. 2015

Vybíjaná

(**Vybíjaná**, Česko, 2015) DCP 2D, 90 min., MP 12, KOMÉDIA
RÉŽIA: Petr Nikolaev **HRAJÚ:** Ondřej Sokol, Michal Suchánek, Richard Genzer, Simona Krainová, Simona Babčáková, Lukáš Vaculík
DISTRIBÚTOR: Garfield film

Groteska o priateľstve, osudových láskach, kráse a škaredosti, alkohole a hľadaní ľudského šťastia. V niekolkých časových rovinách vyrozprávaný príbeh spolužiakov, ktorí spolu prežívajú rôzne životné etapy. Filmová adaptácia best-selleru Michala Viewegha.

PREMIÉRA: 19. 3. 2015

Rezistencia

(**Insurgent**, USA, 2015) DCP 3D + DCP 2D, 119 min., MP 12, ČESKÝ DABING (DCP 3D) + ČESKÉ TITULKY (DCP 2D), SCI-FI/FANTASY/ AKČNÝ/DOBRODRUŽNÝ
RÉŽIA: Robert Schwentke **HRAJÚ:** Shailene Woodley, Theo James, Octavia Spencer, Jai Courtney, Zoe Kravitz, Miles Teller, Ansel Elgort, Maggie Q, Suki Waterhouse, Naomi Watts, Kate Winslet **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Pre Tris to mal byť šťastný a slávnotný deň, ale všetko dopadlo inak. Po krvavej tragédii medzi frakciami vzrastajú konflikty a vo vzduchu cítit blížiacu sa vojnu. Tris čaká opäť dôležité rozhodnutie – dokáže prijať svoju divergentnú identitu a vyrovnať sa so všetkým, čo to znamená?

PREMIÉRA: 19. 3. 2015

Z temnoty

(**Out of the Dark**, USA, 2014) DCP 2D, 92 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, HOROR
RÉŽIA: Lluís Quílez **HRAJÚ:** Julia Stiles, Scott Speedman, Pixie Davies, Alejandro Furth, Stephen Rea **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Sara sa s rodinou presťahuje z Londýna do malého mestečka v Kolumbii, kde jej otec vlastní veľkú papierenú továrňu. Život v obrovskej vile uprostred krásnej prírody sa na prvý pohľad zdá dokonalý, ale Sarinu rodinu začnú v novom prístrešku prenasledovať rôzne vidiny a preludy, za ktorými sa skrýva hrôzostrašné tajomstvo.

PREMIÉRA: 19. 3. 2015

Sils Maria

(**Clouds of Sils Maria**, Francúzsko/Nemecko/Švajčiarsko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 123 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Olivier Assayas **HRAJÚ:** Juliette Binoche, Kristen Stewart, Chloë Grace Moretz, Lars Eidinger **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Očarujúca štyridsiatnička Maria Enders je na vrchole svojej hereckej kariéry, ktorú kedysi odštartovala stvárnením Sigrid v oceňovanom divadelnom predstavení. Práve prijala ponuku zahrat si v aktuálnom remaku tejto hry, no mentoraz má hrať staršiu Helenu. Rola Sigrid pripadla ľahkovážnej mladej hollywoodskej hviezdičke. Maria sa tentoraz nachádza na druhej strane zrkadla...

PREMIÉRA: 12. 3. 2015

Zbohom jazyku

(**Adieu au langage**, Švajčiarsko, 2014) DCP 3D + DCP 2D + blu-ray + DVD, 70 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Jean-Luc Godard **HRAJÚ:** Héloïse Godet, Kamel Abdeli, Richard Chevallier, Zoé Bruneau, Christian Gregori, Jessica Erickson
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Režisér Jean-Luc Godard sa o svojom najnovšom filme *Zbohom jazyku* vyjadril: „*Je to o mužovi a jeho žene, ktorí si navzájom nerozumejú, pretože nehovoria rovnakým jazykom.*“ Film je nakrútený aj 3D technológiou.

PREMIÉRA: 12. 3. 2015

Tri srdcia

(**3 coeurs**, Francúzsko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 106 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Benoît Jacquot
HRAJÚ: Benoît Poelvoorde, Charlotte Gainsbourg, Chiara Mastroianni, Catherine Deneuve **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Za osudovým stretnutím Marca a Sylvie stojí jednoduchá vec – zmeškaný vlak a následná príjemná prechádzka provinčným mestečkom. Ideálnym miestom na ďalšie rande je Paríž, no Marc schôdzku nestihne. Pri pátraní po osudovej žene stretáva inú: Sophie. Netuší, že je to Sylvina sestra...

[REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY TÝKAJÚCE SA DISTRIBUČNÝCH TITULOV!]

► Zuzana Sotáková a Miro Ulman

Vo Film.sk sme sa rozhodli zaviesť ako novinku anketovú rubriku, ktorou by sme radi urobili malý prieskum medzi bežnými divákmi, aký je ich záujem o slovenské filmy v kinodistribúcii. Každý mesiac vám budeme prinášať výber z odpovedí na otázku: Navštevujete slovenské filmy v kine? Ak áno, aké a ako ich hodnotíte? Ak nie, tak prečo? Do ankety sa dá zapojiť prostredníctvom formulára, ktorý nájdete na webovej stránke www.filmsk.sk aj na našom Facebooku.

Za posledné dva roky som okrem *Kandidáta*, *Socialistického Zombi Mordu* a *Slovenska 2.0* zachytil len dokumenty, ak nerátam koprodukcii u susedov v Čechách... *Kandidát* mal spád, scenár nemal veľké diery a ani tam neboli vystríhané podstatné veci, takže divák sa v deji nestrácal. Zároveň však nebolo všetko podané na tákke a vidno, že herci sa do toho naplno vžili a celkom vydarené dialógy ešte podopli vlastnou tvorbou. Dramaticky to teda bolo nad priemerom... Keby som bol z inej časti Slovenska alebo z Čiech alebo keby som nebol sledoval film s titulkami ako Neslovák, pôžitok z typických a mierne „klišeovitých“ hovorových hlášok a pojmov by bol asi zanedbateľný. Kamera a zábery veľmi slušné, teda aspoň na naše pomery. Bojím sa, že v zahraničí by dronové zábery a farebné filtre nemali taký wow-efekt a vlastne celý film by sa stratil dakde v priemere, ak by ho nechytla do rúk dobrá distribúcia, možno ani to by nepomohlo. Ale kúpil som si po kine aj DVD, takže to za daných podmienok vnímam ako vydarený projekt. Oceňujem načasovanie do pol roka pred voľbami. Hoci mesiac pred nimi by to sadlo ešte lepšie...

Martin, 26, Bratislava

Nie. Na slovenské pomery slušný budget dostávajú iba tvorcovia, ktorých tvorbu považujem za nezaujímavú. Mladí tvorcovia sa pre nedostatok prostriedkov púšťajú prevažne do nenáročných, a teda často aj dosť nezaujímavých námetov. Chýba poctivý žáner. Chýba inovácia. Chýba aj poriadny art.

Peter, 32, Bratislava

Nenavštevujem. Slabá medializácia, o vzniku nových slovenských filmov sa človek ani nedozvie na rozdiel od amerických filmov, ktoré sú výraznejšie medializované.

Emilia, 23, Piešťany

Misia Afganistan

► Zuzana Sotáková

Mesiace priprav, desať dní pod slnkom v Afganistane a nebezpečné vojenské operácie. Do kín prichádza nový slovenský dokument **5. pluk – Misia Afganistan** režiséra Petra Kaštila. Divákovi podkryje misiu vojakov zo Žiliny, o ktorej by sa inak z bezpečia slovenských domovov sotva dozvedeli.

„K natočeniu 5. pluku nás hnala snaha po prvý raz bez okolností zachytiť a priblížiť divákovi historicky unikátne nasadenie slovenských vojakov takpovediac v prvej línii konfliktu v Afganistane. O práci týchto vojakov zo Žiliny vie verejnosť pramálo a vo väčšine prípadov ide o takzvané *urban legends*. Cieľom tohto filmu bolo odkryť tabu, ktoré okolo 5. pluku existuje, a nazrieť omnoho hlbšie,“ hovorí režisér Peter Kaštil o filme, ktorý voľne nadväzuje na snímku *Sám vojak v poli*. „5. pluk – Misia Afganistan je iný vo svojej podstate a obsahu,“ charakterizuje film producent Tomáš Sládeček. „Kým vo filme *Sám vojak v poli* sme poukazovali na náročnosť operácie jednotiek a na pohľady ich rodín, v novom filme otvárame otázku pohľadu na vojnu v Afganistane.“ A Peter Kaštil pokračuje: „Verejná mienka o týchto ľuďoch je výrazne pokrivená. V spo-

ločnosti panujú názory, ktoré označujú vojakov za žoldnierov, duté hlavy či stroje na zabíjanie. Ponúknutý reálny pohľad na nich bol jeden z cieľov tohto filmu. Neglorifikovať, ale umožniť všetkým, ktorí o to majú záujem, poopraviť si názor. A bol som sám prekvapený, kto sa skrýva za utajenými identitami zarastených chlapcov v maskáčoch. Z môjho pohľadu sú to rozhladení, inteligentní a profesionálni reprezentanti nášho štátu.“

Nakrúcalo sa formou dokumentovania činnosti vojakov v bezpečnej zóne, no aj v zóne vojnovnej, kde bol dvojčlenný štáb. „Je prirodzené, že veľa vecí bolo nutné plánovať a vybavovať vopred,“ vysvetľuje Sládeček. „Trvalo nám to približne pol roka a potom sme vstúpili do tejto vojnovej zóny. Obmedzenia boli, samozrejme, otázkou bezpečnosti štábu aj samotných vojakov. Keďže práca špeciálnych

jednotiek prebieha v utajení, museli sme zachovať anonymitu ich členov a snímať tak, aby sme neohrozovali ich bezpečnosť.“ Peter Kaštil ho dopĺňa: „Nebolo to vôbec jednoduché, prípravy trvali mesiace a navyše nebolo do posledných minút pred odletom vôbec isté, či sa táto naša misia uskutoční. V niektorých chvíľach sme už prestávali veriť, ale nakoniec sa to podarilo. To však bola iba jedna vyhratá bitka v celej vojne. Ďalšie čakali priamo v Afganistane a potom po návrate s natočeným materiálom, ktorý, pochopiteľne, muselo schváliť ministerstvo a najmä vojenské tajné služby.“

Tie najnebezpečnejšie operácie sa nakrúcali pomocou GoPro kamery, ktorú mali na sebe samotní vojaci. „Pri natáčaní v takýchto podmienkach je každá chvíľa veľmi horúca. Naši chlapci sú skúsení profesionáli, no napriek tomu je to vojnová krajina, kde pravidlá neexistujú alebo sa často nedodržiavajú. Preto je pri práci obrovské napätie, každú sekundu od odchodu zo Slovenska až po návrat späť,“ spomína Sládeček. „Spolu s nimi sme vstávali, bojovali a zaspávali, ak to tak môžem povedať. Podobné nasadenie bolo možné vďaka exkluzívnej spolupráci s Armádou Slovenskej republiky, konkrétne s bývalým hovorcom ozbrojených síl a zároveň jedným z kameramanov a autorov tohto filmu Milanom Vangom a s ďalším kameramanom Viktorom Cickom, bývalým zamestnancom Minister-

stva obrany SR,“ objasňuje Kaštil. Zdôrazňuje však, že vznik filmu závisel v konečnom dôsledku od spolupráce so samotnými protagonistami. „Vďaka týmto faktorom film ponúka reálne pohľady na reálne akcie slovenských vojakov mimo relatívneho bezpečia základní, na nepriateľskom území, čo sa podľa mojich vedomostí ešte na Slovensku nepodarilo nikomu,“ myslí si Kaštil. Okrem vojakov uvidia diváci aj známe osobnosti verejného života, ako sú Marián Leško, Eduard Chmelár, Václav Mika, Táňa Pauhofová či Ivo Samson. „Film obsahuje názory občanov Slovenskej republiky na vojnu, pozitívne aj negatívne, a takisto názory verejne známych ľudí. Tie sú prestrihané realitou špeciálnych jednotiek. Divák tak má možnosť urobiť si vlastný názor, pretože tam sú a čo vlastne robia,“ vysvetľuje Sládeček. „Pri tvorbe tohto filmu som si uvedomil, že mozaiku o podobných konfliktoch si väčšina z nás skladá len z toho, čo zachytí v médiách alebo počuje vo svojom okolí. Reálne hrozby si my, čo sme v srdci Európy, len ťažko pripustíme. Ale môžeme byť naozaj bezstarostní? V tejto dobe, keď aj v susednom štáte zúri vojna? Na to by si mal odpovedať asi každý sám,“ dodáva režisér. ▲

5. pluk – Misia Afganistan (r. Peter Kaštil, Slovensko, 2014)

▪ CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 38 790 eur ▪ POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 7 DCP nosičov
▪ MARCOVÉ PROJEKČIE FILMU V KINE LUMIÈRE: Tento film nie je v marcovom programe kina (do 19. 3.).

Western v puste

► Daniel Bernát

V maďarskej puste sa odohráva novodobý western režiséra Szabolcsa Hajdua, ktorý obsadil do hlavnej úlohy svetoznámeho herca Isaacha de Bankolého. A film *Mirage*, o ktorom je reč, vznikol v minoritnej slovenskej koprodukcii.

Režisér Hajdu je štyridsiatnik, ktorý v prostredí maďarskej pusty vyrastal a bol svedkom toho, ako sa ten poľnohospodársky región menil. Veľké farmy bojovali po páde komunizmu o prežitie a podnikanie v tejto oblasti neraz nabralo divoký charakter s neľudskými praktikami. Po otvorení hraníc sa navyše do krajiny dostávalo čoraz viac migrantov, takže dochádzalo k novým zrážkam kultúr a často to bol zdroj problémov a konfliktov. Szabolcs Hajdu všetky tieto okolnosti intenzívne vnímal a považoval ich za vhodný materiál na film. „A potom som našiel presne takú poviedku k téme, akú som potreboval. Volala sa Dom na okraji mapy a napísal ju významný maďarský spisovateľ Sándor Tar,“ hovorí režisér. „*Mirage* je film, aký som chcel vytvoriť podľa tejto poviedky na základe tragických udalostí v mojom rodnom dome,“ dodáva Hajdu.

Ústrednou postavou príbehu je africký futbalista Francis, ktorý je na úteku pred spravodlivosťou a útočisko nachádza na odľahlej farme. Zisťuje však, že farma funguje na princípe novodobého otrokárstva, a situácia sa napokon vyvinie až do vzbury pracovníkov proti zločineckým šéfom.

Francisa stvárňuje Isaach de Bankolé, ktorý je známy predovšetkým z filmov Jima Jarmuscha. Slovenský koproducent snímky *Mirage* Mátyás Prikler zo spoločnosti MPhilms charakterizuje Francisa ako pozitívneho westernového hrdinu, ktorý sa

vzoprie hlavnému „zotročovateľovi“. A keď režisér Hajdu hovorí o tom, že chcel vo filme skombinovať skúmanie typických maďarských problémov s prvkami klasického westernu, Prikler k tomu poznamenáva: „Typický maďarský problém je i zvláštna forma diktatúry, ktorá v krajine vládne, a tento film je aj o diktatúre, keď zdržiavajú ľudí na farme, odkiaľ sa nedá ujsť. Je v tom celkom presne technológia moci.“ Szabolcs Hajdu ešte dodáva, že *Mirage* napísal v roku 2009 a „pri súčasnej vláde film ešte viac zdôrazňuje závažnosť problémov, ako je stúpajúca miera rasizmu, korupcie a nedostatku slobody“.

V doterajšej filmografii maďarského režiséra nájdeme napríklad tituly *Biele dlane* (2006) či *Bibliothèque Pascal* (2010). Prikler sa s ním skamarátil v roku 2010 na Letnej filmovej škole v Uherskom Hradišti. „Zostali sme v kontakte a na filmovom festivale v Les Arcs mi porozprával o filme *Mirage*. Potom to už išlo samo. Aj vďaka tomu, že sa k nám *Audiovizuálny fond* zachoval veľkoryso a podporil tento film,“ pokračuje Mátyás Prikler a ozrejmuje aj to, do akých úloh boli obsadení herci zo Slovenska. Attila Moks, Tibor Fabó, Géza Benkő a István Olasz stvárňujú maďarských policajtov, László Nagy hrá poštára a Mátyás Dráfi s Lajosom Vörösom a Adamom Mihálom hrajú otrokov na farme, kde sa takmer celý film odohráva. ▲

Mirage (Délbáb, r. Szabolcs Hajdu, Maďarsko/Slovensko, 2014)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 1 931 044 eur (podpora z AVF: 144 300 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 3 DCP a 5 blu-ray nosičov

• MARCOVÉ PROJEKČIE FILMU V KINE LUMIÈRE: Tento film nie je v marcovom programe kina (do 19. 3.).

Na Visegrad Film Forum zavíta aj oscarový zvukár

► Zuzana Sotáková

Oscarový zvukový majster Christopher Newman, sicílski filmári Fabio Grassadonia a Antonio Piazza, programová konzultantka medzinárodných festivalov Ludmila Cviková, maďarský kameraman András Nagy a dánsky filmár, reportér a televízny moderátor Mads Brügger budú hosťami 4. ročníka vzdelávacieho a networkingového podujatia Visegrad Film Forum (VFF). Uskutoční sa od 11. do 14. marca v Bratislave na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU a v KC Dunaj.

„*Mojou filozofiou je učiť sa za pochodu, robením chýb, poučením sa z nich. Keď študenti absolvujú školu, ich učitelia nebudú nablízku, aby im pomohli vyriešiť ich problémy. Študenti musia byť pripravení na vlastné riešenia, byť samostatní a napredovať.*“ Tento citát sa nachádza pri mene Christophera Newmana na stránke umeleckej školy School of Visual Arts v New Yorku, kde Newman prednáša zvukovú tvorbu. Učiť sa od neho môžu aj slovenskí študenti na podujatí Visegrad Film Forum, kde bude 74-ročný Newman prednášať. Zvukárska legenda má za sebou viac ako 50-ročné skúsenosti, tri ceny americkej filmovej akadémie (za *Vyháňača diabla*, *Amadea* a *Anglického pacienta*), päť nominácií na túto prestížnu trofej, šesť nominácií a dve ceny Britskej akadémie filmového a televízneho umenia (BAFTA) a tu sa zoznam jeho úspechov ani zďaleka nekončí.

O úspechu v našom regióne môže zase rozprávať maďarský kameraman András Nagy, ktorý pravidelne spolupracuje s výraznými osobnosťami súčasného maďarského filmu, medzi ktoré patria napríklad Kornél Mundruczó (*Johanna, Šťastné dni*) či Szabolcs Hajdu (*Biele dlane*, *Bibliothèque Pascal*, *Mirage*). Do záľušia medzinárodných filmových festivalov v Karlových Varoch, Locarne, Sarajeve či Rotterdame umožní návštevníkom VFF nazrieť Ludmila Cviková, ktorá dnes pracuje ako nezávislá filmová kurátorka a poradkyňa pre festivalové stratégie a financovanie filmovej tvorby.

Päťročná tvrdá práca završená svetovou premiérou a dvomi cenami na MFF Cannes – taká bola púť talianskeho filmu *Salvo* (2013), ktorý v Bratislave uvedú jeho debutujúci tvorcovia Fabio Grassadonia a Antonio Piazza. Posledným ohláseným rečníkom

VFF bude dánsky filmár, reportér a televízny moderátor Mads Brügger, ktorý odhaľuje súčasné problémy spoločnosti a často sa pri tom pohybuje na hranici. V Bratislave uvedie svoj debut *Červená kapela* (2009), s ktorým vyhral jednu z cien na festivale Sundance.

„*Visegrad Film Forum* je určené najmä (avšak nie výlučne) mladým filmovým tvorcom, ktorí majú záujem stretávať sa a nájsť si medzinárodných partnerov pre svoje produkcie. Prináša na Slovensko osobnosti európskeho a svetového filmu, ktoré odovzdávajú svoje skúsenosti budúcej generácii našich i zahraničných filmárov. Na Visegrad Film Fore sa so svojou filmovou tvorbou zúčastňuje takmer desiatka partnerských filmových škôl z Chorvátska, Česka, zo Slovinska, z Litvy, Poľska, Maďarska a Rumunska. Bratislavská VŠMU je organizačným partnerom podujatia,“ hovorí PR a media manažér VFF Ondrej Starinský. Všetky školy, ktoré sa na fóre zúčastnia, zároveň premietnu svoje filmy. „*Dlhodobým cieľom Visegrad Film Fora* je rozvoj kreativity a koprodukčnej spolupráce filmárov nášho regiónu pri jednotlivých filmových projektoch,“ dodáva Starinský.

Osobnosti svetovej kinematografie sa na tomto podujatí zúčastnili aj vlani, keď sa o svoje skúsenosti podelili napríklad Allan Starski, držiteľ Oscara za výpravu k Spielbergovmu filmu *Schindlerov zoznam*, alebo Christian Berger, dvorný kameraman režiséra Michaela Hanekeho.

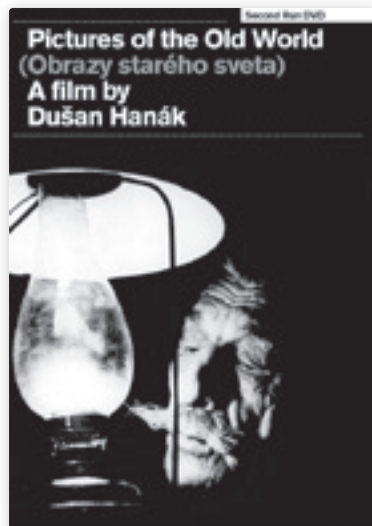
Záujemcovia o účasť na tohtoročnom Visegrad Film Fore sa môžu prihlásiť do 7. marca. Cena akreditácie je 30 eur, pre študentov len 20. ▲

Obrazy starého sveta ožívajú na Britských ostrovoch

► Zuzana Sotáková

Pictures of the Old World – pod týmto názvom nájdú anglofónni filmoví fanúšikovia DVD so snímkou Dušana Hanáka **Obrazy starého sveta**. Koncom februára ho uviedlo na trh známe anglické vydavateľstvo Second Run. Ide už o tretí slovenský titul z kolekcie DVD, ktorá vzniká v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom (SFÚ). A reakcie zo zahraničia naznačujú, že ide o vydarenú sériu.

„Jedno z najlepších diel dokumentárnej tvorby vôbec.“ Alebo: „Obrazy starého sveta sú neuveriteľné. Aký objav!“ To sú reakcie anglických publicistov na film Dušana Hanáka *Obrazy starého sveta* z roku 1972, ovenčený takmer tridsiatimi domácimi a zahraničnými cenami, ktorý vyšiel 23. februára na DVD vydavateľstva Second Run. Prvá reakcia patrí filmovému historikovi a kritikovi Petrovi Hamesovi, ktorý sa už roky venuje východoeurópskym kinematografiám a je aj autorom knihy *Best of Slovak Film 1921 – 1991*, vydané SFÚ, autorom druhého výroku je David Jenkins z prestížneho filmového časopisu *Little White Lies*, ktorý sa v najnovšom čísle zaoberá *Obrazmi starého sveta* na väčšom priestore. „Pri pozeraní Obrazov starého sveta schádzajú na um dvaja režiséri – Chris Marker a Pier Paolo Pasolini. Spôsob, akým Pasolini nakrúcal tváre skutočných ľudí s ich údajnými estetickými ‚chybami‘, aby sa pýtal, čo považujeme za ‚krásu‘, nájdeme aj v tomto filme... Výnimočné,“ píše Jenkins – nedávno pozitívne zhodnotil aj film *Vtáčkovia, siroty a blázni* (1969) Juraja Jakubiska, ktorý už v Second Run vyšiel podobne ako *Slnko v sieti* (1962) Štefana Uhra. V najbližšej budúcnosti sa plánuje vydanie filmu *Drak sa vracia* (1967) v réžii Eduarda Grečnera a dohodnuté sú i ďalšie tituly. „Doteraz sme ešte nemali príležitosť obsiahnuť aj bohatstvo úžasných slovenských filmárov, a tak sme radi, že teraz môžeme predstaviť aj diela vašich výnimočných

tvorcov, ako Štefan Uher, Juraj Jakubisko, Dušan Hanák a Eduard Grečner. Vieme, že tieto klenoty slovenského filmu budú pre britských divákov obľavným zážitkom,“ vyjadril sa riaditeľ vydavateľstva Second Run Mehelli Modi pred rokom a pol, keď bol projekt spolupráce so SFÚ v počiatočnej fáze.

DVD *Pictures of the Old World* ponúka sugestívne portréty starých ľudí z Liptova a Oravy, ktorí dokážu aj v stave civilizačného chaosu a neistoty žiť vnútorne slobodní. Hanákov film, inšpirovaný piatimi fotografickými cyklami Martina Martinčeka, vyšiel na DVD v HD kvalite v slovenskom jazyku s anglickými titulkami. „Každé DVD vydané v Second Run má remastrovaný obraz aj zvuk v najlepší kvalite, má nové anglické titulky a obsahuje precízne vybrané originálne sprievodné materiály,“ pripomenul Modi. Ako bonus nájdú diváci na nosiči krátke Hanákovy snímky *Prišiel k nám Old Shatterhand (Old Shatterhand Came to Us, 1966)* a *Omša (Mass, 1967)*. Súčasťou DVD je aj 16-stranový booklet s novou esejou filmového teoretika Jonathana Owena, ktorý okrem iného píše: „Esteticky a takisto tematicky poníma Hanák tento film ako návrat ku koreňom, vyjadrujúc svoj záujem o poéziu, ktorá je prítomná v samotnom živote. Táto viera v poetické a očarujúce atribúty skutočnosti – čo je základný princíp surrealizmu, ďalšieho odvetvia, s ktorým Hanák sympatizuje – je zároveň zreteľná v obrazovej rovine.“

Láska na vlásku bodovala v televízii, uspel aj Pacho

V októbri minulého roka mala v kinách premiéru filmová rozprávka Mariany Čengel Solčanskej *Láska na vlásku* a cez vianočné sviatky dokázala pritiahnúť aj pozornosť televíznych divákov. Podľa údajov spoločnosti PMT/TNS SK sa *Láska na vlásku* stala vlani najsledovanejším domácim filmom v slovenských televíziách, keď si ju pozrelo 681 000 divákov (sledovanosť 14,6 percenta, tržový podiel 29,4 percenta). Na druhej priečke sa umiestnila štyridsať rokov stará, no stále populárna komédia Martina Ťapáka *Pacho, hybský zbojník* so 612 000 divákmi (sledovanosť 13,1 percenta, tržový podiel 26,3 percenta). Za ňou sa ocitla tretia časť Ťapákovho televízneho projektu *Sváko Ragan*, ktorú si pozrelo 457 000 ľudí (sledovanosť 9,8 percenta, podiel na trhu 20,2 percenta) a v desiatke najsledovanejších slovenských titulov sa umiestnili aj ďalšie dva diely *Sváka Ragana* (na piatom a siedmom mieste). Štvrté miesto obsadila Jakubiskova rozprávka *Perinbaba*, ku ktorej rovnako ako k *Pachovi* vykonáva práva výrobcu Slovenský filmový ústav. *Perinbabu* videlo 456 000 divákov (sledovanosť 9,8 percenta, tržový podiel 24,5 percenta) a bolo to koncom minulého roka. Tento film sa však v TOP 10 nachádza ešte raz, na deviatom mieste – jeho vysielanie zo začiatku roku 2014 si totiž nedalo ujsť 304 000 divákov (sledovanosť 6,5 percenta, tržový podiel až 27,1 percenta). Ak sa pozrieme na rebríček sledovanosti, ktorý zahŕňa aj zahraničné filmy, tak celkovo bola vlani medzi slovenskými televíznymi divákmi najúspešnejšia česká rozprávka *Tri oriešky pre Popolušku* (so 784 000 divákmi), ktorá si zopakovala prvenstvo z roku 2013. Druhý skončil americký film *Útek z väzenia* a tretiu priečku obsadil slovenský zástupca – *Láska na vlásku*. Zo slovenských snímok sa v tomto rebríčku umiestnil ešte *Pacho, hybský zbojník* na piatej priečke.

► dan

Vyšlo tretie anglické číslo Film.sk

Začiatkom februára vyšlo už v poradí tretie špeciálne číslo *Film.sk* v anglickom jazyku, ktoré pu-

tovalo na festival Berlinale (5. – 15. február) medzi prezentačné materiály Slovenského filmového ústavu (SFÚ). Tak ako v predošlých dvoch vydaniach (prvé z roku 2013, druhé z roku 2014) aj aktuálne číslo hodnotí prostredníctvom troch štúdií slovenskú hranú, dokumentárnu a animovanú tvorbu uplynulého roka. Čitatelia v ňom zároveň nájdú rozhovor s režisérom Ivanom Ostrochovským, ktorý na Berlinale vo svetovej premiére uviedol svoj nový film *Koza*, číslo ďalej obsahuje prehľad distribučných výsledkov domácich snímok za rok 2014, recenzie filmov *Deti*, *Comeback* a *V tichu*, článok o krátkometrážnej slovenskej tvorbe aj výber z domácich filmových noviniek na rok 2015. Špeciálne vydanie *Film.sk* opäť predstavuje aj aktivity a projekty SFÚ, venuje sa jeho digitalizačnému pracovisku, edičným produktom, koprodukčným filmovým a televíznym projektom a ponúka aj výber filmov na DCP nosičoch s anglickými titulkami.

► ZS

Zomrel výtvarník Rudolf Fila

Vo veku nedožitých 83 rokov zomrela 11. februára výrazná osobnosť slovenského kultúrneho života – maliar, pedagóg, básnik, spisovateľ a filozof Rudolf Fila. Jedinečnosťou výtvarného výrazu pútal pozornosť už v 60. rokoch a vo svojej tvorbe prešiel od abstraktných malieb k dvojvrstvovým konfrontáciám podmaľby a premaľby. A práve premaľby boli ústredným motívom jeho výstavy v Kine Lumière, ktorá sa uskutočnila v roku 2012 s názvom *Slnko v sieti? Premaľované!* Fila svojím výtvarným gestom interpretoval fotografie z Uherovho filmu *Slnko v sieti* a vytvoril tak vizuálne zaujímavú sériu artefaktov. Súčasťou tejto prezentácie boli aj premaľby dvoch pôvodných plagátov k filmu, ktorých autorom bol Milan Paštéka. Rudolf Fila však nebol len uznávaný výtvarník, ale aj obľúbený a rešpektovaný pedagóg, ktorého si študenti veľmi vážili. Jeho diela sa nachádzajú v mnohých zbierkach nielen na Slovensku, ale aj v Česku, Maďarsku, Nemecku, Taliansku, vo Veľkej Británii či Francúzsku.

► ZS

Digitalizácia v hodine dvanástej

► Simona Nôtová

Peter Csordás je expert na digitalizáciu. Stojí naoko v pozadí, no jeho rukami prešlo veľa slovenských filmov. Ako kolorista pracoval na domácich aj zahraničných dielach, televíznych seriáloch, reklamách či videoklipoch. V jeho bohatej kolekcii je napríklad aj Polanského film *Oliver Twist*, najnovšie je to *Koza* Ivana Ostrochovského. Vďaka novému digitalizačnému pracovisku Slovenského filmového ústavu ho teraz najviac zamestnávajú slovenské archívne filmy, ktoré ústav digitalizuje.

■ FOTO: Miro Nôta

SFÚ minulý rok otvoril ako súčasť projektu Digitálna audiovizuálna moderné digitalizačné pracovisko, jediné svojho druhu na Slovensku. V čom spočíva jeho výnimočnosť?

– Na vznik digitalizačného pracoviska sa treba pozerať zo širšieho hľadiska. Nie je to tak dávno, čo sme na Slovensku mali filmové laboratóriá na Kolibe a v Československej televízii (neskôr v Slovenskej televízii), ktoré svojím vybavením a personálnym obsadením zabezpečovali služby spracovania filmových materiálov na účely filmovej a televíznej produkcie. Pokiaľ laboratóriá existovali a poskytovali servis, nikto si neuvedomoval, aké má filmové médium špecifické vlastnosti, keďže filmy sa točili len na film a fotografovalo sa takisto len na film. Zmenilo sa to až vo chvíli, keď sa zavreli posledné laboratóriá – a zároveň sa postupne vytratil aj kvalitný personál s celým svojím know-how. Na Slovensku sa tak po niekoľkých desaťročiach ukončila kontinuita laboratórneho spracovania filmových materiálov a kópie spolu s originálmi sa postupne presunuli do existujúcich depozitov filmových archívov. Približne v tom období začal Slovenský filmový ústav vytvárať a realizovať Projekt systematickej obnovy audiovizuálneho dedičstva SR vo filmových laboratóriách v Zlíne a v roku 2007 sa zároveň začal rozsiahly program pre pamäťové a fondové inštitúcie OPIS 2 (Operačný program informatizácia spoločnosti). Toto načasovanie bola neskutočná zhoda náhod a obrovská príležitosť pre filmové, respektíve audiovizuálne archívniectvo na Slovensku z pohľadu dvoch neskôr prevratných zmien v histórii kinematografie a televízneho priemyslu. Jednou bol prechod na kinodistribúciu v digitálnych kinách a druhou prechod na digitálne vysielanie predovšetkým vo vysokom rozlíšení HDTV. Z hľadiska týchto súvislostí je novovybudované digitalizačné pracovisko SFÚ také výnimočné. Umožnilo technologické a personálne zabezpečenie kontinuity sprístupnenia audiovizuálneho dedičstva, a to pomocou súčasných digitálnych technológií a nových distribučných kanálov a formátov. V kontexte európskeho i celosvetového diania vo filmovom priemysle bola potreba jeho vybudovania o to naliehavejšia, že dramatickým spôsobom ubúda počet výrobcov a zariadení, ktoré dokážu film ako projekčné médium vôbec prehrať.

Ako vyzerá kompletný reťazec činností na digitalizačnom pracovisku v SFÚ?

– Srdcom digitalizačného pracoviska sú skener obrazu (4K 35 mm a 16 mm, čiastočne 8 mm, 9,5 mm a iné) a skener zvuku (optický a magnetický záznam) spolu s centrálnym dátovým úložiskom, na ktoré sú pripojené zariadenia obrazového a zvukového postprocessingu, ako sú pracoviská zvukových a obrazových retuší, pracovisko pre farebné korekcie, filmová a digitálna projekcia v rozlíšení 4K a pásková knižnica na uloženie pracovných a finálnych digitálnych výstupov (napríklad digitálnej kópie DCP pre digitálne kiná). Nesmieme zabudnúť na inšpekčné stoly a, samozrejme, filmovú čističku. Znie to neuveriteľne, ale snáď poslednú funkčnú filmovú čističku na Slovensku zakúpila ešte Československá televízia v Bratislave pred tridsiatimi rokmi.

Ako postupujete pri reštaurovaní filmov? Mnohé vo svojom období vznikali na nedokonalých materiáloch. Snažíte sa to robiť tak, ako by to vedel tvorca natočiť, keby mal k dispozícii kvalitný materiál?

– Veľmi dôležitou súčasťou je v tomto procese určenie referenčnej filmovej kópie na kontrolné projekcie, podľa ktorej sa posudzuje kvalita zdigitalizovaného filmu a výstupný digitálny master v obrazovej a vo zvukovej stope. Stáva sa aj to, že určité časti filmu sa niekoľkokrát preskenujú, aby sme dostali čo najlepšiu východiskovú pozíciu pre následný postprocessing. Pokiaľ je film charakteristický špecifickou zrnitosťou, snažíme sa ju zachovať. Pokiaľ je obraz charakteristický farebným alebo tonálnym podaním, opäť sa ho snažíme zachovať. Pokiaľ má zvuk svoj charakteristický prejav, zachováme ho tiež. Tak ako mal každý kameraman svoj rukopis, je aj rukopis zvukára čitateľný a vie nám v mnohom pomôcť i pri hľadaní spoločných znakov a odlišností jednotlivých filmov. Samostatnú kapitolu problematických častí tvoria chýbajúce políčka obrazu alebo výpadky zvuku spôsobené napríklad odlupovaním magnetickej vrstvy. Každý film je niečím charakteristický a to sa snažíme zachytiť.

Digitalizácia nie je len technologický proces, je zrejme, že v ňom veľmi dôležitý ľudský faktor. Ako dokážete v procese reštaurovania rozlíšiť, čo bol autorský zámer a čo súviselo napríklad so spomínanou nedokonalosťou materiálu?

– Práve na toto posúdenie máme garantov laboratórneho procesu, garantov pre obraz a garantov pre zvuk. Sú to tvorcovia, ktorí tieto filmy nakrúcali,

alebo ide o kameramanov, ktorých navrhne Asociácia slovenských kameramanov. Veľmi presne si pamätajú pôvodné atmosféry. Vedia, na aké typy materiálov točili, čo sa podarilo alebo nepodarilo v laboratóriách, aké typy svetidiel a svietenia používali... Odborní garanti sú zárukou nastavenia správnej procedury digitalizovania a reštaurovania filmového diela.

Prebieha reštaurovanie filmov vždy rovnakým procesom alebo je potrebné ku každému prístupovať jednotlivo?

– Musím povedať, že je to takmer vždy ako detektívka. Už len tým, že obraz a zvuk digitalizujeme separátne, zistíme až v strižni, keď poskladáme časovú os vo vysokom rozlíšení, či nám jednotlivé kotúče logicky sedia a tvoria konzistentný celok v dejovej línii. A to je len začiatok celého procesu. Je to neustále hľadanie a pýtanie sa. Napríklad pri reštaurovaní filmu *Slávnosť v botanickej záhrade*, ktorý mal pomerne zlú zrozumiteľnosť dialógového pásu, sme až teraz po stretnutí so scenáristom filmu Luborom Dohnalom zistili, že to bol zámer. Film sa nakrúcal v pohnutých 60. rokoch a zámerom tvorcov bolo deštruovať ho čo najviac, ako sa len dá.

Používate iné postupy pri digitalizovaní hraných, dokumentárnych, spravodajských a animovaných filmov? V čom sa tieto práce odlišujú podľa typu a charakteru filmu?

– Zistili sme, že na hraný film sa dodávali kvalitnejšie kamery, optiky aj filmové materiály, kým pri dokumente alebo spravodajskom filme sa na to tak nedbalo. Vidieť to aj pri digitalizácii, napríklad pri dokumentoch sú zábery menej ostré, laboratórny proces bol menej stabilný. Pokiaľ určité diely spravodajského filmu točili kameramani alebo režiséri od hraného filmu, tí si väčšinou dokázali vydupať kvalitnejšiu techniku a viac dohľadli aj na laboratórny spracovanie, takže ten rozdiel hneď vidieť. Svoje špecifiká má aj animovaný film používaním dvoj- až šesťpolíčkových obrazových sekvencií. Pri retušovaní je ľahko odčítateľné, aká pozornosť sa venovala kompletnému spracovaniu filmu od nasnímania až po archiváciu. Práve archivácia je nesmierne dôležitá. Stáva sa aj to, že materiál bol veľmi dobre nasnímaný i vyvolaný, no pokiaľ bol zle zaarchivovaný, má retušér o zábavu postarané.

Áké najstaršie materiály ste už digitalizovali a čo má digitalizačné pracovisko už za sebou od svojho otvorenia?

– Pred spustením prevádzky nám pomerne veľkú časť zabrali verejné obstarávania a tým sme sa dostali do veľkého sklzu. S digitalizovaním sme museli paradoxne začať od najnovších materiálov k starším, keďže sme potrebovali naplňať merateľné ukazovatele projektu OPIS 2. Za pol roka činnosti od druhej polovice júna do decembra minulého roka sme zdigitalizovali 540 filmových objektov, prevažne *Kinožurnály*, ďalej hrané filmy a dokumenty. Teraz by sme mali začať s digitalizáciou animovaných filmov. Zatiaľ sme sa dostali po 70. roky, ale v projekte digitalizácie máme aj filmy, ktoré vznikli počas druhej svetovej vojny a pred ňou. Priority a výber niektorých filmových titulov na digitalizáciu navrhli kurátori a odborní garanti pre všetky procesy od laboratórneho spracovania cez kameru a zvuk až po postprocessing.

Existenciu digitalizačného pracoviska si vyžiadal prechod do digitálnej éry, všetky technológie sú nové. Na pracovisku pôsobíš ako expert na digitalizáciu. Odkiaľ máš poznatky a skúsenosti, ako sa s týmito technológiami pracuje?

– Po skončení vysokej školy som začínal na dabingovom pracovisku Slovenskej televízie, potom som odišiel do Prahy na Barrandov, kde som sa dostal do kontaktu priamo s filmovými laboratóriami a s prepisovým pracoviskom. Tam boli zastúpené všetky zložky – obraz aj zvuk, a to v analógovej aj v digitálnej podobe. Neskôr som odišiel do Švajčiarska a Nemecka, kde som sa stretol s kvalitnejšími zariadeniami. Už v tom čase, okolo roku 2000, sa začali objavovať prvé predpovede o konci negatívu a pozitívu. Prognóza bola, že pozitív skončí približne v roku 2010 a negatív v rokoch 2015 až 2018. V tom istom období sa už začali vytvárať technológie digitálneho intermediátu, ktoré v relatívnom komforte na tú dobu vedeli spracovať rozlíšenie 2K. Vďaka tomu, že som sa neustále podieľal na obrazovej a zvukovej postprodukcii filmov, dokumentov a reklám, bol som s tými technológiami v kontakte. Vyvíjali sa nové kamery, nové záznamy, nové formáty, ktoré ma nútili všetko absorbovať. Po nástupe do SFÚ som sa začal zúčastňovať na rôznych konferenciách, kde sa napríklad už v roku 2008 prezentovalo, ako bude vyzeráť formát DCP pre kiná i pre archívy.

■ FOTO: Miro Nôta

Má dnes podľa teba ešte šancu klasický film? Alebo smerujeme k tomu, že klasické filmy nebudeme mať už vôbec kde premieťať...

– Analógový film, ktorý existuje viac ako sto rokov a veľmi výrazným spôsobom ovplyvnil našu spoločnosť, je stále tu a patrí do klasických kinosál. V Amsterdame je napríklad kino z 20. rokov v secesnom štýle, kde keď si kúpite lístok do lôže, tetuška s malým vozíčkom vám ako v lietadle ponúkne pohár šampanského. Úžasné. Paradoxom je, že v USA v súčasnosti pomerne značná časť malých produkcí točí na film, pretože klasickej kinematografickej techniky je tam veľmi veľa. Na druhej strane dnes veľmi rýchlo ubúda výrobcov technológií pre klasický film a znižuje sa sortiment ponúkaných filmových nosičov. Filmovým archívom sa tak veľmi komplikuje situácia. Vybudovanie digitalizačného pracoviska má preto obrovský význam a dá sa povedať, že Slovensko sa technologicky vybavilo v hodine dvanástej. Keď sme napríklad končili budovanie digitalizačného pracoviska inštaláciou filmových projektorov na klasickú kópiu, ich výrobca práve ukončil činnosť. Kúpili sme tak posledné kusy veľmi kvalitných filmových projektorov na svete. Je pravda, že jedna éra sa úplne končí.

Prechod z jednej éry do druhej, hoci je prínosný, v sebe vždy nesie aj určitú stratu. Ako z tohto hľadiska vidíš porovnanie digitálu s klasickým filmom?

– Film je stále milosrdnejší ako digitál. Je veľmi zaujímavé, ako dnes všetci chcú digitál, hoci film ako médium má nezameniteľné vlastnosti, ku ktorým sa pri digitáloch len snažíme dotiahnuť. Film je mäkkší, prirodzenejší. Je to podobné ako s vinylovou platňou. Analógový záznam je pre ľudské zmysly oveľa priateľnejší a lepšie vnímateľný ako digitál. Ľudia, ktorí prejdú na digitál, sa často vracajú ku klasickému filmu. Možno z nostalgie, možno z pociť. Je tu nová generácia, ktorá film už nezažila, ale chce tvoriť. BE FRIENDLY, BE MOBILE! ▲

□ Rozšírenú verziu rozhovoru nájdete na www.filmsk.sk.

Slovenská distribúcia v roku 2014: najlepší v EÚ!

► Miro Ulman (Audiovizuálne informačné centrum Slovenského filmového ústavu)

V roku 2014 prišlo do slovenských kín 4 127 064 divákov. Bola to druhá najvyššia návštevnosť od roku 1998 (vyššia bola len v roku 2009) a v porovnaní s rokom 2013, keď prišlo do kín 3 725 709 divákov, vzrástla o 401 355, teda o 10,77 percenta. Rekordné boli tržby – 20 869 687,40 eura znamená medziročný nárast 9,83 percenta. Mimo chodom, podľa predbežných výsledkov je najvyšší v EÚ!

Slovensko bolo jednou z deviatich krajín Európskej únie (EÚ), ktoré zaznamenali medziročný nárast počtu divákov a v tomto ukazovateli nám patrí tretia priečka za Španielskom (13,6 percenta) a Poľskom (11,2 percenta). Po poklese v roku 2013 o 4,1 percenta celková návštevnosť v kinách EÚ vlni medziročne vzrástla o 0,6 percenta a predalo sa 911 miliónov vstupeniek.

Na slovenskom náraste mal svoj podiel i nárast počtu predstavení o 8,58 percenta na 135 531, čo je historicky najvyšší počet v ére samostatnosti. Na porovnanie, na prelome tisícročí klesol počet predstavení takmer na 50 000.

Mierne stúpla i priemerná návštevnosť na predstavenie z 29,85 diváka v roku 2013 na 30,45 v roku 2014. S postupujúcou digitalizáciou jednosálových kín opäť mierne klesla priemerná cena vstupenky z 5,10 eura v roku 2013 na 5,06 eura. Dosažené hrubé tržby však boli aj tak rekordné a po prvý raz prekročili hranicu 20 miliónov eur (20 869 687,40 eura), čo je najvyššia suma v ére samostatnej Slovenskej republiky a medziročný nárast o 9,83 percenta.

Rekord z roku 2013, keď sa dostalo do kín 52 slovenských a koprodukčných filmov (z toho 23 dlhometrážnych), sa bude ťažko prekonávať. Ale aj 19

domácich premiér je úctyhodné číslo. Najúspešnejší bol dokument 38 režisérkej dvojice Lukáš Zedníkovič a Daniel Dangl, ktorý sa so 113 930 divákmi stal tretím najnavštevovanejším filmom roku a piatym najnavštevovanejším domácim titulom v ére samostatnosti. Z minoritných koprodukcí sa najviac darilo športovej dráme *Fair Play*, ktorú videlo 7 300 divákov. (Prehľad premiérových slovenských a koprodukčných filmov a ich výsledky sme uverejnili vo *Film.sk 2/2015*.)

Všetky slovenské filmy vrátane minoritných koprodukcí videlo vlni 235 719 divákov, čo je 5,71-percentný podiel na celkovej návštevnosti. Podiel čisto slovenských filmov a majoritných koprodukcí bol 5,36 percenta a na tieto snímky prišlo 221 138 divákov. Na porovnanie, najvyšší podiel domácej produkcie na návštevnosti kín v krajinách EÚ bol podľa predbežných výsledkov za rok 2014 vo Francúzsku (44 percent) a Slovensku patrí dobrá šesťnástá priečka. Mimoriadne postavenie má spomedzi nečlenov EÚ Turecko, kde návštevnosť domácej produkcie dosiahla neuveriteľných 59 percent.

V roku 2013 malo v slovenských kinách premiéru úctyhodných 271 novinek, čo bol historicky najväčší počet od roku 1945. Hoci bola medzi ne

započítaná aj dokumentárna séria *Príbeh filmu: Odysea*, vykazovaná ako 15 samostatných filmov, je to stále rekordný počet, pretože vlni malo premiéru v našich kinách „len“ 246 filmov.

Snímky uviedlo do kín dvanásť distribučných spoločností a štyri slovenské filmy si distribuovali producenti sami. Distribútori uviedli filmy z 38 krajín. Najviac ich bolo opäť z USA (122), na druhej priečke je Česko (30) a tretie Francúzsko s 27 novinkami. Celkovo sa vlni v slovenských kinách premietalo 639 titulov. Najviac premiér mala spoločnosť Barracuda Movie (51), nasledovali Film Europe (38) a Asociácia slovenských filmových klubov (35).

Z pohľadu dosiahnutých výsledkov sa najúspešnejšou distribučnou spoločnosťou roku 2014 na Slovensku po prvý raz stala spoločnosť Barracuda Movie, ktorá mala 29,26-percentný podiel na počte divákov a 28,79-percentný podiel na hrubých tržbách. V kinách distribuovala najmä snímky spoločností 20th Century Fox International, DreamWorks Animation, Paramount a Universal a v TOP 10 2014 mala tri filmy – *Ako si vycvičiť draka 2*, *Rio 2* a *Noe*. Druhá priečka patrila lídrovi roku 2013. Continental film (21,50 percenta/23,90 percenta) uviedol filmy spoločnosti Warner Bros. i nezávislých spoločností. Dva z nich – *Hobit: Bitka piatich armád* a *Interstellar* – boli medzi desiatkou najnavštevovanejších filmov roku. Navyše film *Hobit: Bitka piatich armád* videlo počas otváracieho víkendú 67 652 platiacich divákov, čo znamená najlepší otvárací víkend roku 2014 a druhé miesto – za záverečnou časťou ságy *Twilight* (94 197) – v histórii samostatnej Slovenskej republiky. Druhá priečka vlni patrila filmu *Hry o život: Drozdajka – 1. časť* (54 241) a slovenský dokument *38* videlo počas premiérového víkendú v kinách 49 314 divákov – bol to historicky najúspešnejší otvárací víkend domáceho filmu v ére samostatnosti. Predtým patrilo prvenstvo filmu *Bathory* (35 925). V priebehu štyroch týždňov prekonala návštevnosť filmu *38* hranicu 100 000 divákov! Aj vďaka tomuto filmu skončil minulý rok ako tretia najúspešnejšia distribučná spoločnosť Itafilm (12,06 percenta/13,04 percenta), ktorý distribuoval najmä snímky Sony Pictures.

V roku 2014 bola opäť najnavštevovanejším filmom animovaná rozprávka, tentoraz *Ako si vycvičiť draka 2* so 171 335 divákmi (v roku 2013 boli prví *Šmolkovia 2 3D* so 140 822 divákmi). Podobne ako filmu *Hobit: Smaugova pustatina* v roku 2013

TOP 10 SLOVENSKO (1. 1. – 31. 12. 2014)

POČET DIVÁKOV

1. Ako si vycvičiť draka 2	171 335
2. Hobit: Bitka piatich armád	154 380
3. 38	113 930
4. Rio 2	112 207
5. Dědictví aneb Kurvaseneříká	109 153
6. Interstellar	103 548
7. Vlk z Wall Street	97 787
8. Hry o život: Drozdajka – 1. časť	94 606
9. Lego príbeh	83 618
10. Ladové kráľovstvo	76 886*

* Od premiéry 5. 12. 2013 videlo film 172 353 divákov
zdroj: Únia filmových distribútorov SR

aj vlnajšej novinke *Hobit: Bitka piatich armád* stačili na druhú priečku v rebríčku návštevnosti necelé tri týždne v kinách. Prekvapujúca a potesujúca je tretia priečka domácej snímky *38*, o to viac, že je to dokument.

V roku 2012 sa z 35 mm kópií premietalo ešte 61 novinek, o rok neskôr ich bolo už len 14 a vlni už nebol žiadny premiérový titul na 35 mm kópií.

Vo výsledkoch za rok 2014 nie je zarátaná napríklad návštevnosť projektu Bažant Kinematograf, ktorý premietal z dvoch profesionálne upravených autobusov Škoda RTO v 34 slovenských mestách a na filmových a hudobných festivaloch (spolu 44 400 divákov), Filmového kabinetu deťom, festivalových projekcií nedistribučných titulov (s výnimkou Febiofestu), projekcií bez tržieb a rovnako ani návštevnosť čoraz populárnejšieho alternatívneho obsahu (záznamy divadelných, operných či baletných predstavení, koncertov, športové prenosy...).

Vzhľadom na dosiahnuté výsledky môžeme rok 2014 v slovenských kinách považovať za veľmi úspešný. Určite je povzbudzujúce, že napriek pesimistickým predpovediam počet divákov v kinách neklesá, ale práve naopak. ▲

POZNÁMKA: V článku sú použité údaje Únie filmových distribútorov SR a jednotlivých distribútorov.

O pomste a deštrukcii

► Petra Macháliková (scenáristka a dramaturgička)

Divoké historky argentínskeho režiséra Damiána Szifrona sa stali jedným z najúspešnejších filmov v krajine svojho vzniku. Režisér nám sľubuje nezabudnuteľný zážitok plný emócií a očisťujúcej katarzie. Je to naozaj tak?

Čierna komédia *Divoké historky* je tretím celovečerným filmom režiséra Szifrona. Vznikol z poviedok, ktoré písal popri práci na iných projektoch. „Rozprávanie príbehu pre mňa znamenalo akt oslobodenia. Tieto historky sa mi vyvojili zo zákutí najnespútanejšej predstavivosti... Keď ich už bolo na jeden zväzok, napadlo mi, že ich spája niekoľko spoločných tém, ktoré im dodávajú jednotnosť a konzistenciu,“ povedal o svojom projekte režisér.

Film tvorí šesť krátkych poviedok. Hlavní hrdinovia sú dotlačení do patových situácií a ich reakcie sú prehnane, často za hranicou morálky a zákona. Jednotlivé príbehy spolu síce dejovo nesúvisia, ale spája ich atmosféra a deštruktívne správanie postáv.

Pasternak je prvá a najkratšia poviedka. Spracovaním pripomína skôr krátku anekdotu. V lietadle sa stretne rôznorodá vzorka ľudí, ktorých spája jeden spoločný prvok. Titulnú postavu vôbec nevidíme, napriek tomu vytušíme jej psychické rozpoloženie a nebezpečenstvo, ktoré so sebou prináša. Neúspechy v spoločenskom, ale aj citovom živote a neschopnosť postaviť sa im čelom doženú pilota Pasternaka ku krajnému riešeniu. Každý si tak môže domyslieť, ako to potom s lietadlom dopadne...

Druhá poviedka *Jed na potkany* je najslabšia z ce-

lej kolekcie príbehov. Počas daždivého dňa zavíta do bistra nepríjemný zákazník, ktorý netuší, že volské oká s hranolčekmi budú jeho posledné jedlo. A tým, čo ho zabije, nebude vysoký cholesterol. Motivácia postáv je tu zo všetkých poviedok najmenej presvedčivá. Protagonistka – servírka – je príliš submisívna. A ani napriek drastickému ukončeniu príbehu neprináša sľubovanú katarziu.

Obe poviedky sú ľahko predvídateľné a tak trochu kazia výsledný dojem.

Tretia poviedka *Silnejší* patrí k tým lepším. Na vykreslenie ťaživej atmosféry využíva Szifron hororové prvky. Keď sa hlavný hrdina dostáva do priameho ohrozenia, divák sa po celý čas bojí spolu s ním. Strach sa stáva takmer hmatateľným. Napriek malej ploche, akú poviedkový film poskytuje, je výborne prepracovaná aj záporná postava, ktorá vzbudzuje až fyzický odpor. V príbehu badať silnú inšpiráciu Spielbergovým celovečerným filmom *Duel*. Pustá hornatá krajina a na diaľnici dve autá a dvaja muži, ktorí si potrebujú dokázať, kto je lepší. Režisérovi sa v tomto prípade podaril skvelý kúsok, poviedkou *Silnejší* dokázal na konci prevkapiť, ale aj rozosmiať a tak uvoľniť napätú atmosféru.

Štvrtá poviedka *Pán Bombička* nám predstavuje obyčajného človeka, ktorý stojí proti „vyššej moci“,

byrokratickému aparátu, a táto zrážka vyústi do výbuchu emócií. Hlavná postava sa napriek tomu, ako sa zachová, stáva hrdinom. V tejto poviedke sa divák dokáže asi najlepšie stotožniť s ústredným aktérom, pretože každý aspoň raz v živote zažil bezmocnosť a pocit bezprávia. Spôsob, akým dochádza k vyhroteniu situácie, je však príliš silený. Pán Bombička stráca všetko – prácu, manželku aj dcéru – v rýchлом slede, nedochádza k dostatočnej gradácii, a tak to miestami pôsobí ako scenáristický konštrukt.

Piata poviedka *Dohoda* je komorným príbehom z vyššej spoločenskej vrstvy. Každý rodič by pre svoje dieťa spravil všetko, ale kde je tá pomyselná čiara, za ktorú by sa už nemalo ísť? Syn bohatých rodičov zrazí mladú tehotnú ženu. Ambicióznym právnikom, chudobným záhradníkom, ľahko podplatiteľným vyšetrovateľom a dvaja otcovia, z ktorých jeden chce chrániť a druhý pomstiť svojho potomka, tvoria výbušnú kombináciu.

Posledná a najlepšia poviedka *Kým nás smrť nerozdelí* sa právom môže nazývať „divokou historkou“,

a to vďaka správnej kombinácii argentínskeho temperamentu s patričnou dávkou cynizmu a čierneho humoru. Herecké výkony sú presvedčivé a psychologicky vyvážené. Režisér sa pohráva s myšlienkou, čo sa stane, ak sa na jednej svadbe stretne nevesta, ženich a jeho milienka. Honosná svadba sa tým mení na bizarné divadlo a Szifronovi sa podarilo výborne vykresliť vyhrotenú atmosféru. Jednou z najlepších scén je tanec nevesty so ženichovou milenkou, keď sa točia v závratnom kolotoči. A záverečné vyvrcholenie je už len povestnou čerešničkou na (svadobnej) torte.

Režisér Damián Szifron natočil zaujímavý film, na ktorý sa do kina oplatí ísť. Výstižným dialógom a skvelej atmosfére sa darí zatieniť kvalitatívnu nevyváženosť jednotlivých poviedok v kolekcii *Divokých historiek*. ▲

Divoké historky (Relatos salvajes, Argentína/Španielsko, 2014)

_SCENÁR A RÉŽIA: Damián Szifron **_KAMERA:** Javier Julia **_STRIH:** Pablo Barbieri **_HUDBA:** Gustavo Santaolalla **_HRAJÚ:** Rita Cortese, Julieta Zylberberg, Erica Rivas, Oscar Martínez, Darío Grandinetti, Leonardo Sbaraglia, María Onetto a iní **_MINUTÁŽ:** 122 min. **_HODNOTENIE:** ●●●● **_MARCOVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÈRE:** 1. 3. (18.10), 2. 3. (20.00), 3. 3. (20.00), 4. 3. (18.00), 5. 3. (20.30), 6. 3. (20.30), 7. 3. (20.30), 8. 3. (20.35), 9. 3. (20.00), 10. 3. (18.00), 11. 3. (20.00), 12. 3. (20.00), 13. 3. (20.00), 14. 3. (18.15), 15. 3. (20.00), 16. 3. (20.30), 17. 3. (20.00)

Severská depresia s nadhľadom

► Nina Šilanová (filmová publicistka)

Roy Andersson debutoval ešte v roku 1970 dlhometrážnym filmom *Švédsko lovstory*, ktorý bol prijatý s nadšením. Po nie veľmi úspešnom druhom titule *Giliap* (1975) nakrútil niekoľko krátkometrážnych snímok a naplno sa venoval tvorbe reklám s jeho jedinečným rukopisom. Do povedomia divákov sa Andersson opäť dostal v novom tisícročí s originálnou snímkou *Piesne z druhého poschodia* (2000), ktorou otvoril trilógiu o ľudskom bytí. V roku 2007 pribudol film *Ty, ktorý žiješ* a túto kapitolu uzatvára snímkou *Holub sedel na konári a premýšľal o živote*, ktorá vlani získala Zlatého leva v Benátkach.

Celým príbehom nás sprevádzajú Sam a Jonathan – dvaja potulní obchodníci, ktorí pracujú v „zábavnom priemysle“. Objavujú sa na miestach, kde sa zdanlivo nič nedeje, no zároveň sa tam odohrávajú všetky ľudské túžby, lásky, utrpenia či krivdy. Andersson lavíruje medzi komikou a tragédiou, medzi realitou a surreálnosťou, vážne situácie spája s každodennou banalitou. Snaží sa diváka rozosmiať i rozplakať, uvažovať o tom, akí sme a kam smeruje celé ľudstvo. Obnažuje naše činy, myslenie i konanie. Predpokladá apokalyptu, ale nikdy neberie človeku nádej. Je to filmár-filozof, ktorý necháva diváka premýšľať a uchopiť film po svojom. Jeho postavy pôsobia vždy tak nešťastne, že by ste im najradšej podali vreckovku alebo ich aspoň objali. Andersson však svojím zmyslom pre humor dokáže aj neúnosne ťaživé momenty pretaviť do láskavej absurdity, jeho postavy sa pomaly vlečú životom a pretŕkajú nezmyselnými situáciami, no nádej nestrácajú. Veď vždy môže byť aj horšie...

Každodenné, (skoro) bežné situácie striedajú ab-

surdné scény s vojskom na koňoch či s dôchovenskou smotánkou, ktorá sa prizerá zvláštnemu zaobchádzaniu s otrokmi... Film tvoria mikropříbehy ľudí, ktorí neustále blúdia labyrintom života a hľadajú jeho zmysel. Sú to prototypy nešťastníkov neschopných nájsť si pokojné miesto vo svete, ktorý nie je príliš pohostinný. Svoje krivdy a ťarchy si vlečú so sebou celým životom, niekedy dokonca aj storočiami.

Film je podľa režisérových slov inšpirovaný Bruegelovým obrazom *Lovci v snehu* (1565), na ktorom vtáci pozorujú z výšky korún stromov zimnú krajinu a ľudí v nej. V Anderssonovom ponímaní poukazuje holub zo svojej vtáčej perspektívy na stav ľudí, na ich spomienky, smútky, pychu i nervozitu, na ich tragikomické prežívanie života. Poetika a štýl nakrúcania režiséra Roya Anderssona sú nezameniteľné, rozpoznateľné od prvého záberu. Podobne ako v predchádzajúcich filmoch aj tu sa nachádzame v bližšie neurčenom časopriestore, kde smútok a depresia visia v ovzduší, čo zvýrazňu-

jú tlmené farby v odtieňoch modrej a sivej. Andersson nie je filmár využívajúci okázalé gestá. Stačí mu niekoľko scén, kde prostredníctvom veľkých celkov ťaží z perfektne vystavanej mizanscény. Jeho postavy s vyblednutými tvármi a bez náznakov úsmevu sa pohybujú pred kamerou ako na divadelnom javisku. Švédsky tvorca využíva vo svojich filmoch málo záberov, statickú kameru a jednoduchý strih. Napriek tomu sa dôsledne venuje scénografickej príprave. A aj keď sú jednotlivé zábery nakrútené v štúdiu, divák to sotva postrehne. Andersson je hravý režisér a núti diváka byť v strehu. Na prvý pohľad jednoduché, dlhé zábery sú do detailov premyslené. Niektoré z príbehov sa odohrávajú aj naraz v dvoch plánoch jedného obrazu. Výtvare premyslené scény a ich (de)kompozícia dovoľuje režisérovi zostať pri statických záberoch a

zamerať sa na minimalistické herectvo. Dôležitá je aj hudba. Niekedy je len nepostrehnuteľnou súčasťou deja, ale občas začnú prekvapivo spievať samotné postavy.

Hoci sa to na prvý pohľad nezdá, Roy Andersson je svojím spôsobom veľmi vtipný režisér. Nakrúca filmy pre náročného diváka, nie každý mu poľahky porozumie. Divák sa môže hlbšie ponoriť do jednotlivých obrazov, hľadať a odhaľovať v nich skryté významy alebo si jednoducho vychutnávať režisérsky um Anderssona pri pohľade na čistý a krásny obraz. Film *Holub sedel na konári a premýšľal o živote* uzatvára Anderssonovu trilógiu o ľudskom bytí zmierlivejšie, ako sme u tohto režiséra zvyknutí. Stále však ostáva verný svojmu štýlu a poetike, ktorou si podmaní nejedného fanúšika škandinávskej kinematografie podfarbenej absurditou. ▲

Holub sedel na konári a premýšľal o živote (En duva satt på en gren och funderade, Švédsko/Nemecko/Francúzsko/Nórsko, 2014)

__SCENÁR A RÉŽIA: Roy Andersson __KAMERA: István Borbás, Gergely Pálos __STRIH: Alexandra Strauss __HRAJÚ: Holger Andersson, Nils Westblom, Charlotta Larsson, Viktor Gyllenberg, Lotti Törnros a iní __MINUTÁŽ: 101 min. __HODNOTENIE: ●●●●

__MARCOVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÈRE: Tento film nie je v marcovom programe kina (do 19. 3.).

Návrat žien na mapu dejín

► Eva Filová (filmová teoretička)

Keď sa pred pár rokmi pustili scenáristky do réžie vlastných námetov, začali vznikať osobité pohľady na disfunkciu rodiny a prekonaný archetyp „ženského údela“ (*Modré z neba, Quartetto*) či na udržateľnosť „tradičnej rodiny“ (*Ticho, Dom*), ktorá je síce za cenu nemalých obetí možná, ale anachronická. V televíznom cykle *Nie si sama* (16 dielov, 2006), realizovanom najmä ženami (o ženách pre ženy), dostali priestor ženy, ktoré vo svojom živote a profesii často prekonávajú vžitú rodovú stereotypy. Na prelome rokov 2014 a 2015 boli odvysielané prvé štyri filmy nového televízneho cyklu *Prvá*, ktorý sa podujal „prispieť k rozšíreniu spoločenského povedomia o našich ženských osobnostiach“ (Z. Liová): Magda Husáková Lokvencová, Irena Blühová, Hana Gregorová a Trixi.

Na osudy výnimočných žien zo slovenskej židovskej komunity sa zamerala teatrologička Anna Grusková. Jej režijný debut *Rabínka* (2012) je dokumentárnym portrétom Gisi Fleischmannovej, hlavného mozgu ilegálnej Pracovnej skupiny, pôsobiacej pri Ústrední Židov a zameranej na záchranné akcie pred deportáciami. Filmovému spracovaniu predchádzal dlhoročný výskum, z ktorého vzišla rozhlasová trilógia a divadelná hra, prvýkrát uvedená v Taliansku. *Návrat do horiaceho domu* (2014) je putovaním po stopách Chavivy Reickovej, slovenskej patriotky, sionistky a vojačky, ktorá sa stala obeťou represívnych akcií po potlačení Slovenského národného povstania. Chaviva v krátkom čase prešla dynamickým osobným vývinom: z Banskej Bystrice sa presťahovala do Bratislavy, kde pracovala pri organizovaní vysídľovania do Palestíny, kam aj odišla a podieľala sa tam na budovaní kibucu, prešla vojenským, parašutistickým a spravodajským výcvikom a po vypuknutí SNP sa vrátila na Slovensko.

Osobným vývinom od filmovej a divadelnej vedy a divadelnej praxe k filmovej réžii prešla aj Grusková. V *Rabínke* sa rekonštrukcia života Gisi Fleischmannovej odvíja prostredníctvom viacerých líní: archívnych záznamov, odborných výkladov, osobných spomienok, divadelného spracovania hry *La Rabbina* bolonským divadlom a autorského ja-komentára. Gruskovej prítomnosť v obraze počas komentára, znejúceho mimo obrazu, a počas rozhovorov vedených s historikmi dáva projektu rozmer osobnej zainteresovanosti (ako historičky a dramatičky), čoho dôkazom sú aj ďalšie medializované príspevky k téme.¹ Bohatý archívny materiál tvoria filmové zábery a fotografie vojrovej Bratislavy, architektonický plán arizovaného bytu Fischerovcov, rodinné fotografie, listy, telegramy, pasy, žiadosti, pečiatky, mapy, grafy, karikatúry, kresby, rozhlasové nahrávky a zahraničný archív. Grusková pristupuje k téme najmä ako historička, budujúcu vizuálne a obsahovo bohatý portrét ženy, ktorej mimoriadne organizačné a diplomatické

schopnosti ju postavili na čelo židovského odboja.

Pri svojom druhom filme *Návrat do horiaceho domu* už Grusková eliminuje drobné vizuálne kazy a nadbytočnosti z *Rabínky*: svetelnú a kompozičnú nevyrovnanosť snímaných respondentov, tečúci Dunaj v priehľadnom páse pod titulkami k respondentom a archívnym materiálom, opakovanie fotografií hlavnej predstaviteľky. Grusková ako bádateľka a režisérka filmu ustupuje do úzadia a iba v jedinom momente, pri spustení prvej klapky, zaznie jej hlas: „Záhrada Chavivy Reick.“ Profesionálnejšie obrazové a výtvarné spracovanie (kamera, titulky, nenápadné priestorové riešenie archívnych fotografií, „živá“ mapa, plagát k filmu) prispieva k prítlačivosti témy a filmársky je na úrovni spomínaného cyklu *Prvá*.

Iniciátorom filmu o Chavive bol riaditeľ Múzea SNP v Banskej Bystrici Stanislav Mičev, dôležitým pramenným materiálom sa stal výskum novinárky Tehily Ofer.² Pokiaľ *Rabínka* mapovala politicky a topograficky kompaktnú oblasť, *Návrat* je kon-

cipovaný širšie a rozbiehavejšie – aj vzhľadom na zahraničné pôsobenie Chavivy a dostupný zahraničný materiál. Hneď prvé dve scény prezradia dve ťažiskové lokality, banskobystrický kraj a Šaron-skú planinu, ale aj dve odlišné koncepcie vzťahu k „miestam pamäti“, keď slovenskú stranu reprezentuje novozaložená miniatúrna záhrada Chavivy Reickovej pri monumentálnej budove pamätníka SNP, izraelskú stranu zas rozľahlý zalesnený areál vzdelávacieho centra Givat Haviva,³ ktorého najväčším monumentom je Strom mieru.

Paradoxnosť vo vzťahu k pamäti podčiarkuje fakt, že v kraji najsilnejšieho protifašistického odboja a najväčších nacistických represálií zvíťazil v župných voľbách ultranacionalistický extrémista, zastávajúci rasizmus a spochybnujúci holokaust. Zakomponovaním pompéznych osláv 70. výročia SNP, ako aj prejavov extrémizmu Grusková prekročila pole svojho skúmania smerom k širším historicko-politickým súvislostiam, formujúcim náš postoj k minulosti. Putovanie po stopách Cha-

■ FOTO: archív A. Gruskovej

vyvíja tento záber o ďalšie témy, presahuje lokálny význam: na Slovensku pôsobiace najväčšie mládežnícke sionistické hnutie Hašomer Hacair,⁴ sympatizujúce s ľavicovou socialistickou ideológiou a organizujúce letné tábory ako prípravu na budúce pôsobenie pri zakladaní kolektívnych osád, účasť slovenských občanov na budovaní izraelského kibucu Ma'anit, ich výcvik vo vojenskej obrannej organizácii Hagana a v jej útočnej odnoži Palmach, zapojenie židovských občanov do operácie Amsterdam a ich účasť v Povstaní. Ďalším vzdávaním sa od stredu (Chavivy) by sme prišli k problému britsko-palestínskych vzťahov či k podielu vlasovcov na potlačení Povstania. Snáď jedinou slabinou tejto rozbiehavosti je konfrontovanie odkazu Chavivy Reickovej so súčasnými príslušníkmi Ozbrojených síl SR, ktoré sa akoby minulo účinku a namiesto oduševnenia pre „vec“ a „hrdinstvo“ prinieslo rozčarovanie z faktu, že ženy vstupujú do armády najmä kvôli finančnému a sociálnemu zabezpečeniu. Nočné putovanie do koliby nad Pohronským Bukovcom, kde sa skončila Chavivina cesta, ako jediná rekonštrukcia udalosti pôsobí tak trochu rozpačito.

Ak pri *Rabínke* siahla Grusková po réžii z núdze, nespokojnosti s cudzím uchopením látky, tak *Návrat* potvrdil správnosť tejto voľby. Rozprávanie sa v porovnaní s *Rabínkou* vyčistilo, zredukoval sa počet hlasov komentátorov na jeden jediný ja-komentár, citujúci výňatky z Chavivinych diárov, poznámok a listov, pričom tento ženský hlas je modulovaný do efektu hlasu z vysielacky a podfarbený

tichým hukotom lietadla. Výpovede pamätníkov, rodinných príslušníkov a historikov znejú v obraze, ako aj pod archívnymi obrazovými materiálmi. Vodný živel z *Rabínky* vystriedal vzdušný, a to v opakujúcom sa motíve lietadiel a oblačnej scenérie.

Grusková naznačila cestu, ktorou by sa raz mohla uberať audiovizuálna kultúra, cestu autorských strihových dokumentov ako prirodzenej súčasť historických výskumov. Pozícia historika na nej nadobúda nové kompetencie: rešerš, výskum, scenár, réžia. ▲

¹ Napr. Anna Grusková: *Kráľovná s papierovým mečom*. In: Pravda 23. 1. 2012. <http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/173090-kralovna-s-papierovym-mecom/>. (17. 2. 2015)

² Tehila Ofer, Zeev Ofer: Haviva Reick: *A Kibbutz Pioneer's Mission and Fall behind Nazi Lines*. Fawns 2014.

Zaujímavosťou je, že pri 65. výročí SNP sa o existencii Chavivy Reickovej ešte akoby nevedelo. Miroslav Čaplovič: *Izrael si uctil parašutistku, ktorú popravili v Kremničke*.

In: Pravda 20. 12. 2009. <http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/164613-izrael-si-uctil-parašutistku-ktoru-popravili-v-kremnicke/> (17. 2. 2015)

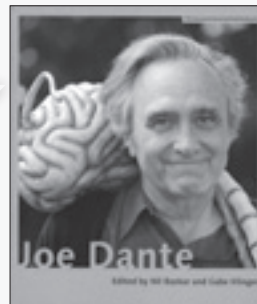
³ Nezisková organizácia Givat Haviva vznikla už v roku 1949 ako národné vzdelávacie centrum, v roku 1963 v rámci neho vzniklo Židovsko-arabské centrum mieru. Je postavené neďaleko kibucu Ma'anit, ktoré Chaviva Reicková pomáhala budovať. <http://www.givathaviva.org.il/english/> (17. 2. 2015)

⁴ Pozri napr. Ján Mlynárik: *Dějiny Židů na Slovensku (Část 3)*. <http://www.cs-magazin.com/index.php?a=a2005081054> (17. 2. 2015)

Návrat do horiaceho domu (Slovensko, 2014) _SCENÁR A RÉŽIA: Anna Grusková _HLAVNÝ KAMERAMAN: Ivo Miko _STRIH: Jakub Fišer _MINUTÁŽ: 70 min. _HODNOTENIE: ●●●● _MÁRCOVÉ PROJEKČIE FILMU V KINE LUMIÈRE: 14. 3. (20.45), 16. 3. (20.00)

• FOTO: archív A. Gruskovej

Nil Baskar a Gabe Klinger (Ed.): Joe Dante

(Synema, Viedeň 2013, 252 strán)

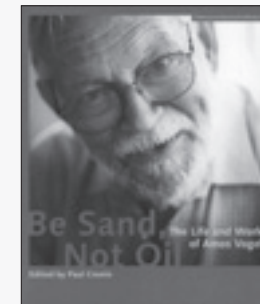
Devätnásť publikácia z prestížnej monografickej edície Rakúskeho filmového múzea je zborníkom textov, ktorých inšpiráciou bol Joe Dante – režisér dnes už klasických hororových filmov ako *Gremlins* či *Piraňa*, množstva mysterióznych žánrových filmov a neúnnavný autor politickej satiry a kritik amerického militarizmu, ktorý podobne ako mnohí poprední hollywoodski tvorcovia začínať v New World Pictures Legendárneho producenta a režiséra Rogera Cormana. Prvá publikácia v anglickom jazyku venovaná tomuto nesporné originálnemu autorovi, ktorý je však často prehliadaný a v tieni svojich slávnejších súčasníkov, ako sú Steven Spielberg či Robert Zemeckis, prináša súbor textov od filmových teoretikov a kritikov aj rozhovor so samotným Joeom Dantom. Zaujímavým doplnkom knihy je bohatý obrazový materiál, poodhaľujúci zákulisie vzniku Danteho filmov a jeho typických špeciálnych efektov.

Richard I. Suchenski (Ed.): Hou Hsiao-hsien

(Synema, Viedeň 2014, 269 strán)

Dvadsať tretia publikácia z edície Rakúskeho filmového múzea je zborníkom textov venovaných tvorbe Houa Hsiao-hsien, najvýznamnejšieho taiwanského režiséra a jedného z najzaujímavejších filmových tvorcov súčasnosti, u nás známeho najmä vďaka filmu *Let červeného balónika*. Kniha prináša pestrý súbor textov rôznorodých autorov, medzi ktorými nechýbajú režiséri spolupracovníci – napríklad jeho kameraman a asistent réžie Chen Huai-en –, filmoví kritici a teoretici vrátane jednej z najvýznamnejších osobností japonského písania o filme Shigehikama Hasumiho, ale ani iní režiséri, z ktorých najvýznamnejším je určite Jia Zhang-ke, vedúca osobnosť čínskej takzvanej šiestej generácie tvorcov. Podobne ako v iných publikáciách z tejto edície aj tu doplní obsah rozsiahly rozhovor so samotným Houom Hsiao-hsienom, ktorý sa vracia k svojim najdôležitejším dielam a osvetľuje tvorivé postupy použité pri ich vzniku.

Paul Cronin (Ed.): Be Sand, Not Oil. The Life and Work of Amos Vogel

(Synema, Viedeň 2014, 267 strán)

Dvadsať štvrtá publikácia z edície Rakúskeho filmového múzea je venovaná Amosovi Vogelovi, významnému americkému filmovému historikovi, kurátorovi a dramaturgovi. Amos Vogel sa narodil v roku 1921 vo Viedni, po anšluse Rakúska však spolu s rodičmi emigroval do USA. V roku 1947 založil legendárny filmový klub Cinema 16, kde ako prvý prezentoval tvorbu Romana Polanského či Alaina Resnaisa, ale aj avantgardistov, ako boli Maya Deren, Kenneth Anger či Stan Brakhage. V roku 1963 stál pri zrode Newyorského filmového festivalu a v roku 1974 publikoval svoju slávnu knihu *Film ako subverzívne umenie*. Bol neúnavným hľadačom a podporovateľom nových talentov a Werner Herzog, ktorý je aj autorom predhovor v tejto knihe, ho považoval za jedného z duchovných otcov nového nemeckého filmu. Publikácia prináša množstvo pôvodných textov Amosa Vogela a podobne ako iné knihy z tejto edície aj obsahujú rozhovor s ním.

► Monika Mikušová (filmová publicistka)

Arcibiskup Bezák Zbohom...

(Barracuda Movie)

Mons. Róbert Bezák bol v rokoch 2009 až 2012 arcibiskupom Trnavskej rímskokatolíckej arcidiecézy. Od svojho nástupu do funkcie niekoľkokrát informoval Svätú stolicu o závažných problémoch spojených s hospodárením arcidiecézy za jeho predchodcu Jána Sokola. Po apoštoltskej vizitácii v roku 2012 bol bez udania dôvodu odvolaný z úradu. Podľa jednej strany to mohlo byť priznené nezrovnalosti, podľa druhej vysokým predstaviteľom prekážala Bezákova snaha otvoriť rímskokatolícku cirkev modernému svetu. Po dvoch knihách o jeho živote a osudoch vznikol aj dlhometrážny dokument *Arcibiskup Bezák Zbohom...*, režijný debut Olgý Záblačeky. Ako dramaturg sa na ňom podieľal filmový teoretik a pedagóg Martin Ciel. Režisérka s Bezákom postupne navštevuje miesta, kde študoval a pôsobil, stretávajú sa s jeho rodinou, priateľmi a priaznivcami a Bezák spomína na svoj život a vyjadruje sa ku kauze. Toto je prekladané archívnymi zábermi a alegorickou rozprávkou *O arcikovi Bezáčikovi*, ktorú čítajú Lukáš Latinák a Róbert Jakab. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9 a anglickými titulkami. Ako bonusy sú na ňom videoklip k piesni *Stromy*, trailer k filmu a fotogaléria.

Ako nikdy

(Magic Box)

Komorná psychologická dráma *Ako nikdy* je po *Malých oslavách* (2008) druhým filmom režiséra Zdeňka Tyca, ktorý vznikol v koprodukcii Česka a Slovenska. Tyc zaujal už svojím poetickým dlhometrážnym debutom *Vojtěch řečený sirotek* (1989) a úspech u kritiky mali aj jeho *Smradi* (2002) či *El Paso* (2008). Film *Ako nikdy* nakrútil podľa scenára Markéty Bidasovej. V centre deja sú muž a dve ženy. Žažko chorý výtvarník Vladimír (Jiří Schmitzer) pomaly umiera. V pustnúcim dome na vidieku sa o neho stará jeho súčasná partnerka, 35-ročná maliarka a bohémka Karla (Petra Špalková), a bývalá milienka, 50-ročná zdravotná sestra Jaruna (Taťjana Medvecká). Holas je egoista a nie veľmi vzorný pacient, stárostlivosť o neho v spojení so zložitými väzbami medzi trojicou aj vo vzťahu k synovi Tomášovi vytvárajú špecificky dusnú atmosféru. Filmu dominujú herecké výkony. Jiří Schmitzer a Petra Špalková získali Českého leva a film hlavnú cenu Zlatého leďňáčka na festivale Finále Plzeň. *Ako nikdy* je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DD5.0, s voliteľnými českými titulkami pre sluchovo postihnutých a s anglickými titulkami. Ako bonusy sú na ňom film o filme, trailer a fotogaléria.

► Miro Ulman

Muž z Ria / Muž z Hongkongu

(Magic Box)

Dobrodružný film *Muž z Ria* bol do našich kín uvedený v roku 1966. Jeho divácky úspech a stúpajúca popularita predstaviteľa hlavnej úlohy Jeana-Paula Belmonda motivovali vtedajšieho monopolného distribútora k takpovediac mystifikačnému manévru. O rok neskôr totiž československé kiná navštívili *Muž z Hongkongu* a o deväť rokov neskôr baviť našich občanov aj *Muž z Acapulca*. Tri autonómne snímky, prepojené menom režiséra (Philippe de Broca) a Belmondom v hlavnej úlohe, sa vďaka šikovnému reklamnému úskoku stali v bývalom Československu neoficiálnou a – bez zveličenia – kultovou trilógiou. *Muž z Ria* je regulárny výpravný dobrodružný film o honbe za tajomstvom troch záhadných indiánskych sošiek. *Muža z Hongkongu* zase možno vnímať ako existenciálno-dadaistickú komediálnu feériu. *Muž z Acapulca* sa naopak píše žánrovým označením dobrodružná paródia. Posledný „muž“ zavítal na nosič domáceho kina už v roku 2008. Jeho predchodcom to trvalo ďalších sedem rokov a až začiatkom roku 2015 majú premiéru na DVD aj na blu-ray diskoch. Remastrovaný obraz na oboch nosičoch dopĺňajú iba české titulky a novší český dabing z roku 1999. Bonusy absentujú.

Piano

(Magic Box)

Novozélandská rodáčka Jane Campion pôvodne študovala antropológiu a výtvarné umenie. Odras oboch týchto odborov výrazne determinuje celú jej režisérsku tvorbu. Inak to nie je ani v *Piane*, kde na pôdoryse brontěovsky štylizovaného ľúbostného príbehu – podľa svojho vlastného scenára – naprojektovala (ne)tradičný manželský trojuholník. Jeho vrcholy ukotvila v drsnom prostredí svojej domoviny a tamojšiu prírodu i domorodé obyvateľstvo postavila do úlohy sekundantov takmer mysterióznej, až mystickej partnerskej drámy. Silné momenty, ktoré posúvajú strany trojuholníka bližšie k nevyhnutnej konfrontácii, dosahuje Campion dôrazom na obrazovú zložku, umocnenú surovou fotogenickosťou prostredia, v ktorom sa príbeh odohráva. Okrem Zlatej palmy v Cannes získal tento film aj Oscara za scenár a za hlavný ženský herecký výkon (Holly Hunter). *Piano* patrilo aj k prvým titulom, ktoré sa v počiatkoch tohto média u nás dočkali svojej premiéry na DVD (vydal ho Intersonic). Súbežne s blu-ray vydaním priniesol obrazovo zdokonalenú reedíciu *Piana* na DVD aj jeho súčasný distribútor, no na rozdiel od predošlého vydavateľa vypustil bonusy a ponechal popri originálnom zvuku iba český dabing a titulky.

► Jaroslav Procházka

BYV NOSICE

hudobná skladateľka Lubica Malachovská Čekovská

Na začiatku roka sa do slovenských kín dostal film režiséra Juraja Nvotu *Rukojemník*, pre ktorý som napísala hudbu. Pred časom ma oslovil režisér Pavol Korec, aby som napísala hudbu do jeho nového kinodokumentu *Čakáreň*. Tak sa veľmi teším. V marci je udeľovanie cien Radio_Head Awards a na otvárací koncert chystám Filmovú suitu, v ktorej predstavím svoje hudobné témy z filmov (*Kruté radosti*, *Rukojemník*, *Exponáty alebo príbehy z kaštiela*, *38*). V programe odznejú aj témy iných slovenských skladateľov (Burlasa, Zeljenku, Godára, Stračinu).

kameraman Lukáš Teren

Mám za sebou cestovateľský polrok. V októbri som dočítal film *Wilsonovo*, kde som robil Martinovi Štrbovi druhú kameru. Bola to obohacujúca skúsenosť, pracovať s Martinom je výborná škola a natáčať dobové filmy bol vždy môj sen. Na jeseň som absolvoval ASC Masterclass v L.A., kde som sa stretol s významnými kameramanmi. Potom som sa zúčastnil na Camerimage v Poľsku a začiatkom tohto roku som navštívil BSC Expo – Pinewood Studios v Londýne, kde som obdivoval najnovšie kamerové technológie. Teraz robím druhú kameru Tomášovi Juríčkovi na krátkom filme *Game* a pripravujem sa na ďalšiu spoluprácu s Martinom Štrbom.

dokumentaristka a strihačka Barbora Paššová

Po minuloročnej premiére kinofilmu *Krok do tmy* režiséra Slava Luthera, kde som bola ako strihačka pociťná dôverou takej významnej osobnosti slovenskej kinematografie a spoznala úžasného človeka, sa teraz opäť naplno venujem televíznym projektom. S reláciou *Postav dom, zasad strom* oslavujeme 7. výročie a tešíme sa z priazne divákov. Ďakujem celému tvorivému tímu za spoluprácu. Premýšľam nad koncepciou minidokumentu z cyklu GEN o významnom slovenskom športovcovi, ktorého kariéra kulminovala rok pred Nežnou revolúciou. Ale najintenzívnejšie a najradšej sa, samozrejme, venujem svojim dvom malým dcéram.

Berlinale 2015 opäť so slovenským zastúpením

► **Maroš Brojo** (programový riaditeľ medzinárodného festivalu animovaných filmov Fest Anča)
 ► **Alexandra Strelková** (riaditeľka Národného kinematografického centra SFÚ)

Po roku sa na Berlinale vrátili slovenskí tvorcovia, a zatiaľ čo vlni nás úspešne reprezentovala snímka **Zamatoví teroristi**, v programe 65. ročníka prestížneho podujatia (5. – 15. 2. 2015) sa premietali hneď dva slovenské filmy. Celovečerný titul **Koza** režiséra Ivana Ostrochovského uviedli v sekcii Forum a krátky animovaný film Martina Smatana **Rosso Papavero** v Generation Kplus.

Cesta k úspechu filmu *Koza* sa začala už minulý rok na festivale v Karlových Varoch, kde získal cenu za najslubnejší projekt v rámci prezentácie Works in Progress. Ivan Ostrochovský spomína, že práve vďaka Karlovým Varom sa snímka nakoniec prebojovala až do Berlína. „*Náš projekt sa pozdával viacerým programom a boli sme vyzvaní, aby sme film prihlásili aj na Berlinale.*“ Nedo-končenú verziu tak tvorcovia prihlásili, následne snímku v šibeničnom termíne dokončili a napokon bola úspešne odpremietaná. Na jeseň sa pripravuje aj jej slovenská premiéra.

Celkovo film uviedli na Berlinale až sedemkrát, z toho dve projekcie sa uskutočnili v rámci European Film Market a jedna špeciálne pre novinárov. „*Vďaka tomuto zaradeniu bude film v najbližších mesiacoch uvedený hneď na niekoľkých ďalších medzinárodných festivaloch, nemôžem však zatiaľ prezradiť nič konkrétne,*“ poznamenal Ostrochovský. Vzhľadom na spoluprácu s nemeckou spoločnosťou pre predaj a festivalovú distribúciu Pluto films už tvorcovia priamo na festivale nemuseli svoj film nikomu predstavovať ani vyjednávať o zahraničnom uvedení. Na Berlinale sa teda venovali hlavne novinárom a uvádzaniu filmu v kinosálach.

Na premiérovej projekcii *Kozy* sa zúčastnilo 700 divákov. Film obecenstvo zaujal a pozitívne ho prijali aj zahraniční recenzenti. Ohlasy v časopisoch

Variety a *Hollywood Reporter* hovorili o snímke ako o „*vizuálne pôsobivom hybride dokumentárneho a fikčného*“, v ktorom sa „*zobrazované udalosti a ľudia môžu zdať bezvýznamné a triviálne, ale Ostrochovskému sa podarilo odhaliť ich veľkú tragickosť práve preto, že sa pridržiava realistického zobrazenia a minimalizmu.*“

Protagonista filmu – boxer Peter Baláž – priravná návštevu Berlinale k účasti na olympiáde. Práve na neho smerovala väčšina otázok publika. „*Ľudí okrem Kozovho osudu zaujímala najmä dokumentárno-fikčná povaha snímky, boli zvedaví na to, koľko z filmových udalostí sa odohralo v skutočnosti a koľko iba vďaka scenáru filmu,*“ ozrejmjuje režisér. Snímka bola dokonca nominovaná na Cenu za najlepší hraný debut, trojčlenná porota však napokon spomedzi 18 titulov vybrala ako víťazný mexický film *600 Millas* režiséra Gabriela Ripsteina.

Hoci Berlinale je vnímané najmä ako veľký festival celovečerných filmov, dôležité zastúpenie majú aj snímky krátke. Študent Martin Smatana z Ateliéru animovanej tvorby FTF VŠMU po prvom úspechu na Bienále animácie Bratislava (získal tam prémie Literárneho fondu) uviedol svoj krátky animovaný film *Rosso Papavero* v Berlíne v sekcii Generation Kplus, ktorá sa orientuje na najmladších divákov. Film sa na tento festival dostal aj vďaka

šťastnej náhode. Martin Smatana spomína: „*Škola každoročne vyberá a posielá desať filmov za zvýhodnený poplatok. Jedno miesto bolo ešte voľné, tak som sa na výzvu prihlásil. Film som teda nakoniec poslal pod hlavičkou školy.*“ *Rosso Papavero* je pritom prvý študentský film VŠMU, ktorý bol zaradený do programu festivalu. „*Práve vďaka Berlinale získala snímka dostatok pozornosti, aby ju vybrali na ďalšie zahraničné podujatia.*“ Podobne ako Ostrochovský aj Smatana dostal hneď niekoľko ponúk.

Rosso Papavero vznikalo dva roky a pôvodne bolo zamýšľané iba ako prvoročníkové cvičenie na tému chôdza. Smatana sa však rozhodol film vo voľnom čase rozšíriť a dokončiť, produkoval ho takmer celý sám. Táto snaha bola nakoniec odmenená štyrmi berlínskymi projekciami, pričom premiérové uvedenie navštívilo 1 000 divákov, prevažne žiakov prvého stupňa základných škôl.

Počas festivalu Berlinale prebieha aj významný medzinárodný filmový trh, European Film Market, na ktorom má už desať rokov zastúpenie aj slovenská kinematografia. Jej prezentáciu pre filmových profesionálov zastrešuje Slovenský filmový ústav v spoločnom stánku troch krajín pod hlavičkou Central European Cinema (Slovensko, Česko a Slovensko). V stánku prebiehali pracovné stretnutia s filmovými profesionálmi z celého sveta, predovšetkým so zástupcami medzinárodných festivalov, ktorí sa zaujímali o aktuálnu slovenskú filmovú tvorbu, o snímky v programe festivalu aj o tituly minulého roku a o tie pripravované. Priestor slúžil i na individuálne stretnutia slovenských producentov so zahraničnými partnermi. Na trhových projekciách, vyhradených pre registrovaných účastníkov filmového trhu, hlavne festivalových pracovníkov a potenciálnych nákupcov, sa tento rok premietali filmy *Krok do tmy* (r. Miloslav Luther), *Rukojemník* (r. Juraj Nvota) a *Fair Play* (r. Andrea Sedláčková). Medzi početné sprievodné podujatia počas filmového trhu patrí aj prezentácia Share Your Slate! v programe stánku Kreatívnej Európy, kde bol tento rok medzi prezentovanými „balíkmi“ projektov podporených z programu MEDIA Slate predstavený v portfóliu českej spoločnosti Endorfilm (koproducent snímky *Koza*) aj pripravovaný film Ivety Grófovej *Piata loď*. Film vzniká v koprodukčnej spolupráci spoločností Hulapa film (SR), Endorfilm (ČR) a 42film (Nemecko). Počas Berlina-

le sa tradične koná aj druhá časť workshopu Scripteast, kde Slovensko tento rok zastupujú Martin Repka a Agda Bavi Pain so scenárom k pripravovanému filmu *Kerkár*, ktorý bude Repka aj režírovať.

Základným propagačným materiálom k slovenskej kinematografii bol katalóg *Slovenské filmy 14 – 15*, ktorý každoročne pripravuje SFÚ, ako aj informačný bulletin *What's Slovak in Berlin*, detailne informujúci o našom zastúpení v Berlíne, o premietacích časoch a sprievodných podujatiach na festivale, a špeciálne anglické číslo mesačníka *Film.sk*, ktoré v angličtine vychádza raz ročne – práve k Berlinale.

„*Tohtoročný festival bol pre nás veľmi zaujímavý. Film Koza mal vynikajúce ohlasy od divákov, od mnohých našich zahraničných kolegov aj zo strany kritikov. Svetová premiéra v sekcii Forum bola pre film najlepším možným štartom a už teraz vieme, že ho čaká bohatý festivalový život,*“ hovorí o slovenskej účasti v Berlíne Alexandra Strelková, riaditeľka Národného kinematografického centra SFÚ a koordinátorka prezentácie na filmovom trhu EFM. „*Novinkou bol pre nás aj prienik do sveta filmov pre deti a mládež. Rosso Papavero v sekcii Generation Kplus pritiahol pozornosť na Slovensko a v stánku sa objavovali kolegovia z festivalov špecializovaných práve na takéto filmy, s ktorými sme doteraz nemali veľa kontaktov. Zaujímali ich jednak krátke filmy, ale aj celovečerné, napríklad Rukojemník v ponuke filmového trhu, a takisto pripravované tituly, ako Sedem zvránelých bratov či viaceré animované dlhometrážne filmy. Väčšina pracovných stretnutí sa týkala práve pripravovaných filmov,*“ pokračuje Strelková a dodáva: „*Berlín je vždy pre nás reálnym aktívnym začiatkom roka, kde sa začína celoročná komunikácia s festivalmi, ktoré sledujú filmy už pred dokončením a chcú si ich čo najskôr aj pozrieť. Zároveň ma teší, že postupne rastie aj počet slovenských filmových profesionálov, ktorí osobne prichádzajú na festival a na trh. Tento rok ich bolo vyše päťdesiat. Stánok na EFM je platformou aj pre nich a som rada, keď sa čo najviac jeho možností využíva aj zo strany našich filmárov.*“ ▲

Scenárista musí vedieť najviac

► Roberta Tóthová (absolventka scenáristiky na FTF VŠMU)

Vznik filmu je náročný proces, o tom niet pochýb. Dá sa to stroho skonštatovať, ale čo sa za tým skrýva? Ak je niečo náročné, žiada si to podrobnejší pohľad, ktorý môže byť o to zaujímavejší. V mesačníku *Film.sk* prinášame seriál, v ktorom počas roka prevedieme čitateľov rôznymi fázami tvorby a výroby filmu až po jeho verejnú prezentáciu. Druhá časť seriálu sa venuje scenáristickej príprave filmu. Táto téma bude pokračovať aj v budúcom čísle, kde sa dozvieme o špecifikách písania scenára pre hraný, dokumentárny, animovaný film, ako aj o televíznej scenáristike či adaptovaní literárnych predloh.

Po tom, ako sa autor zamiluje do nápadu, potrebuje dať svojmu svetu konkrétne pravidlá, štruktúru, postavy, konflikty, náladu... Vstupuje na ďalšiu úroveň tvorby a tou je zber materiálu, zhŕňanie faktov, ich triedenie a spracúvanie. Autenticita skúsenosti na vlastnej koži je nenahraditeľná; scenárista síce má v rukách neobmedzenú moc stvoriť čokoľvek, no v zásadných bodoch, ktoré tvarujú jeho filmový svet, sa mu neoplatí „klamať“ – divák na to príde a nebude sa mu to páčiť. Zber materiálu znamená vidieť, zažiť, preniknúť do problematiky tak, aby sme s ňou mohli verne pracovať, aby bol náš pohľad do cudzieho domu prínosný. Anežka Guziarová študuje scenáristiku na berlínskej filmovej škole Babelsberg, kde podľa jej slov kladú na prvú fázu písania, ktorou je zhromažďovanie materiálu, veľký dôraz. „Spolužiak prešiel v zime biatlonovým výcvikom, lebo písal o dopingu v tomto športe. V prvom semestri nás zase pri jednom cvičení dali každého zavrieť do väzenskej cely, aby sme si aspoň sčasti vedeli predstaviť, aké to je – zvuky, vôňa, myšlienky a čas, ktorý tam akoby neplynul. Dokonca má každý študent scenáristiky určitý budget, ktorý je vyhradený špeciálne na rešerš.“

Scenárista musí vedieť najviac, inak riskuje, že ho divák zhodí z trónu. Zber materiálu sa líši v závislosti od témy či prostredia, môže mať aj formu testu, keď sa scenárista „neprizná“, kým je. Autor môže byť len pozorovateľom, ale takisto môže podnecovať vznik istých situácií. „Momentálne pracujem na

scenári deadline:baby o čerstvej a extrémne cieľavedomej študentke práva, ktorá sa po operačnom zákroku dozvie, že sa buď pokúsi otehotniť práve teraz, vo chvíli pre ňu zjavne najnevhodnejšej, alebo nebude matkou nikdy,“ hovorí Anežka Guziarová. „Písaniu predchádzal na moje pomery obširny, približne trištvrtročný intenzívny zber materiálu. Rozprávala som sa so študentkami, ktoré sa zdravotne ocitli pred rovnakým rozhodnutím ako hlavná hrdinka, aj s tými, ktoré si mali podobnú situáciu vo vlastnej študijnej vyťaženej predstaviť. Čítala som o zmrazovaní vajčiek, gynekologických chorobách, neplánovaných tehotenstvách a prekvapila ma rozsiahla komunita mladých nemeckých youtube mamičiek, ktoré uverejňovaním svojich materských každodenností na webe v mnohých prípadoch nechtiac inšpirujú mladé, štrnásťky k zakladaniu rodiny miesto dokončenia školy. Okrem toho som si chcela posvietiť na berlínskych študentov práva s ich radosťami, starosťami, prebdenými nocami, stáťim v radoch pred knižnicou a (v tom lepšom prípade len) kofeínovými tabletkami. Aj scenár som chodievala písať na ich fakultu, nech ich mám na očiach. No a nakoniec sa pridalo moje vlastné tehotenstvo.“

Radi sa dívame za zatvorené dvere, intimita a autenticita javov, živost postáv, uveriteľnosť zápletiiek, to všetko dosiahne tvorca jedine vnímavým pozorovaním a zaujímaním sa o dianie. Často pritom zo seba vkladá do scenára viac, ako by sa na prvý

pohľad zdalo. Čím je tvorca úprimnejší, tým je látka živšia, tváre skutočnejšie, motivácie zrozumiteľnejšie a divák vníma dej ako realistický. „Pri svojom prvom dlhom scenári Rubikon som písala viac o sebe, resp. zo seba. Vzťahy kamarátok po maturite, rodinné pomery a zvyky, zážitky z cudziny, z letnej brigády, to všetko sa nejakým spôsobom v rôznych obmenách objavilo na stránkach scenára. Na začiatku písania nesmierne pomôže inšpirovať sa situáciami z vlastnej skúsenosti. Na druhej strane mám však niekedy pocit, že čerpaním z toho zažitého blokujem fantáziu. Zrazu si neviem predstaviť veci inak, než ako sa mi reálne udiali. A to je najvyšší čas na odstup,“ vysvetľuje Guziarová, ktorá so scenárom Rubikon zvíťazila v súťaži Cena Tibora Vichtu, čím svojmu projektu zabezpečila účasť na workshope, kde sa jej venovali odborníci. „Rubikon získal vďaka programu Midpoint úplne inú podobu. Pritom som si nevedela predstaviť, čo by sa v ňom ešte malo zmeniť. Každá scéna mala pre mňa zmysel, logiku, čaro. Rozprávaním sa o texte s ďalšími účastníkmi a s tútorom sa objavili otázky, ktoré som si pri intenzívnom písaní sama nekladla. Ukázalo sa, že s niektorými scénami sa môžem pokojne rozlúčiť. Ani neviem ako a písala som scenár odznova. A zrazu bol ľahší, vzdušnejší, mohla som sa s ním nanovo vyhrať. Bola to obrovská pomoc. Treba si zvyknúť na prijímanie návrhov iných, nemať pocit, že prehodnotením vlastných myšlienok a zbieraním rád nepíšem sama. Kolkokrát si pri písaní želim mať doma na poličke osobného dramaturga miesto Syda Fielda. Dramaturgovia majú na každý problém v scenári 28 riešení a jedno, ktoré pri troche šťastia na ich podnet napadne mne samej.“

Slovenskí tvorcovia považujú za dramaticky nosné aj rôzne obdobia našej histórie. No akokoľvek ďaleko sa autori vracajú, vždy je ich pohľad „súčasný“, odrážajú sa od toho, čo poznajú tu a teraz. Zamerať sa na zobrazenie dôb, ktoré sám autor nemohol okúsiť, ale zároveň majú živých pamätníkov, je aj riskantné. Lahko dôjde k nejasnostiam a prestrelkám. Na druhej strane sa scenárista stále má o koho oprieť. Potvrdzujú to i postupy scenáristu Jána Púčka. „Keď chce byť človek verný v zobrazení minulého času, nezostáva mu zrejme nič iné, ako spolahnúť sa na živých svedkov. Teda pýtať sa. To je najdôležitejšie. Niektorí svedkovia tu síce už nie sú, no to neznamená, že zaryto mlčia.

Sú tu knihy, filmy, fotografie, obrazy, dávne príjmové doklady, vkladné knižky, dlžobné úpisy, milostné listy...”

Scenár obsahuje všetko to, čo bude môcť divák budúceho filmu vnímať zmyslami. Každú akciu, všetky dialógy, komentáre, metafory či symboliku. Jednotlivé fázy písania sú podstatné, nie však nevyhnutné. Je na autorovi, či si potrebuje napísať námet, scénosled, filmovú poviedku, alebo mu stačí nápad krmiť v hlave a na papier ho dať až v momente, keď je „kompletný“ a sám sa vypýta von. Jednotlivé scény si môže scenárista zoraďovať rôznymi spôsobmi od odrážkovania a stručného náčrtu deja až po literárne hodnotnú filmovú poviedku, kde naznačí atmosféru či „autorskú náladu“. Filmová poviedka, obľúbená v časoch tvorivých dramaturgických skupín, však z praxe takmer vymizla, nahrádza ju scénosled alebo treatment. Akoby umelecký kumšt, na ktorý si staršia generácia autorov potrpela, vytlačila vecnosť a rýchlosť prezentácie, ktorá pracuje s „polotovarom“. Scénosled je v podstate „zárodočný“ opis scén s komplexným dramatickým obľúkom. Píše sa zväčša bez dialógov a je oholenou kostrou príbehu.

Scenár je akýsi hybridný útvar – ani literatúra, ani technická inštruktáž. Mala by sa však zachovávať istá forma, pretože scenárom sa riadi množstvo ľudí zo štábu. Autor nemôže byť sebec, jeho text by mal byť zrozumiteľný, presný, komplexný a jasný. Nejestvuje univerzálny návod, ako písať, čím sa riadiť, pedagógovia nič neprikazujú, snažia sa viesť budúcich scenáristov tak, aby ich práca bola prirodzená, autentická, ukazujú možnosti, z ktorých čerpať. A údelom scenáristu je neschopnosť preušíť kontakt so svojou prácou: súcíť s postavami, nenávidí ich, odpúšťa im, trestá ich aj odmeňuje, dáva im vzduch – a najväčšou zásluhou pre neho je, keď sa príbeh pustí vlastnou cestou, ožije a on si môže spokojne vydychnúť. Ján Púček opisuje údel scenáristu takto: „Samotný proces je pre nezúčastneného pozorovateľa vlastne poriadna nuda. Sedím a píšem. Kráčam a píšem. Hovorím so svojimi postavami. Niekedy, keď chcem ísť na toaletu, sedia tam a musím čakať. Obsadzujú mi sprchu. Kradnú bicykel, cigarety a drobné mince. Ráno ma budia, v noci mi nedajú spať...” ▲

MARTIN ŤAPÁK

(13. 10. 1926 – 1. 2. 2015)

► Daniel Bernát

Začiatkom februára zomrel Martin Ťapák – jeden z najproduktívnejších slovenských režisérov, tvorca viacerých divácky obľúbených filmových a televíznych titulov, ktorý sa uplatnil aj ako herec, tanečník a choreograf. Dožil sa 88 rokov.

Ťapák sa narodil v oravskej obci Liesek a sám často rozprával o svojej náklonnosti k tomuto kraju a o tom, aký veľký vplyv malo na neho všetko, čo vnímal a zažíval v detstve. Od rytmu dedinskej každodennosti cez kontakty s prírodou až po nasávanie ľudovej tvorivosti, predovšetkým piesní a tancov. A keby aj svoju orientáciu na dedinské prostredie a jeho tradičnú kultúru Ťapák nepotvrdoval slovami, jasne by o nej hovorili jeho filmy. Lepšie povedané, nielen filmy. Martin Ťapák začínal v divadle, keď sa už ako poslucháč dramatického odboru na bratislavskom konzervatóriu stal elévom v Slovenskom národnom divadle a pri tvorbe inšcenácií neraz prispel svojimi znalosťami folklóru. Ďalšou dôležitou etapou jeho života bolo pôsobenie v SLUK-u, kde sa uplatnil ako choreograf a režisér. A v tom čase už dostával aj herecké príležitosti od filmových režisérov. Vráťane tých českých. Do českého prostredia pritom prenikol aj ako režisér v pražskej Laterne magike.

Ťapák teda nazbieral veľa skúseností z rôznych oblastí, než sa sám podujal nakrúcať. A „okukávaníu“ režisérskych postupov sa venoval už pri svojej hereckej účasti na filmovačkách. Dobrou školou pre neho musela byť spolupráca s Paľom Bielikom na

Jánošíkovi (1962, 1963), kde zastával pozíciu pomocného režiséra a zároveň v ňom účinkoval (Bielik ho predtým obsadil do snímok *Vlčie diery*, *Priehrada* aj *Kapitán Dabač*). „*Hral som vo vyše dvadsiatich filmoch, ale najväčšiu slávu mi priniesla Rodná zem. Okrem toho, že som tam hral, spieval, tancoval, bol som i pri písaní scenára – opäť ako neoficiálny znalec ľudovej tradície. Aj preto v Rodnej zemi znejú lieskovské pesničky. Tu som teda dostal možnosť pozrieť sa trochu na prsty filmovým scenáristom a poučiť sa, ako vzniká scenár,*“ uvádza Martin Ťapák v článku zo série, ktorá vychádzala na prelome rokov 1989 a 1990 v časopise *Život*.

Rodná zem, v ktorej sa kombinujú folklórne motívy s budovateľskými, vznikla v roku 1953, no Ťapák sa k nakrúcaniu vlastných projektov dostal až o desaťročie neskôr. Tie prvé (a bolo ich veľa) realizoval pre televíziu – medzi nimi *Baladu o Vojtovej Maríne*, *Kuba*, *Živý bič*, *Matku* či *Rysavú jalovicu*. Ťapák spätne hodnotil toto obdobie aj tak, že sa ocitol v škatulke tvorcu, ktorý sa stále obracia k ľudovej tradícii a často siaha po slovenskej literárnej klasike. „*Rovnako ma začínalo srdiť, že na svoj filmový debut, na film pre kiná, stále iba čakám.*“ Dočkal sa v roku

1971, keď v expresívnom obrazovom štýle preniesol na plátno literárnu predlohu Františka Švantnera *Nevesta hól'*, ktorá mu vraj bola blízka svojou poéziou, fantastikou, hĺbkou citu a mystériom prírody. Bolo to krátko po tom, čo kinematografia nasiakla tvorivou energiou mladých absolventov FAMU, a Ťapák akoby chcel reagovať napríklad na Jakubiskovu originálnu obrazovú stylizáciu. („*Jakubisko je podľa mňa veľký filmár. Ale nedívam sa na ľudí a veci okolo nich tak ako on. Jakubisko hľadá veľmi odvážne a prispôsobuje svet a ľudí v ňom svojmu pohľadu,*“ povedal Ťapák v rozhovore z roku 1969.) *Nevesta hól'* sa napokon stretla s rozporuplnými reakciami.

S odstupom času Ťapák spomínal, že sa mu počas kariéry podarilo nájsť len málo kvalitných predloh. A za jednu z nich považoval námet Petra Jaroša o zbojníkovi Pachovi. „*Nad filmom som začal premýšľať roku 1972, ale kým sa mi podarilo presadiť projekt do výroby, ubehli tri roky. V dramaturgii o Pachovi nechceli ani počuť. Považovali to za znevážovanie ľudovej tradície, dokonca za jej výsmech.*“ Štatistika slovenských filmových komédií nie je veľmi veselá, o tých vydarených ani nehovoriac. *Pacho, hybský zbojník* sa však zaradil k tým najobľúbenejším, hoci sa s jeho vznikom spájala nedôverčivosť. „*Viacerí posudzovatelia scenára – v tých rokoch sa dávali mnohé ošemetné scenáre posudzovať aj externým kritikom, znalcom – nám vyčítali, že takáto paródia na jánošíkovskú tému zjavným spôsobom dehonestuje národné mýty, v tomto prípade priamo Jánošíka. Keby režisér Martin Ťapák nebol býval umeleckou autoritou, keby nebol mal známosti, hore' aj, dolu', keby nebol presvedčivo argumentoval, že nejde o dehonestáciu, ale naopak o vyzdvihnutie a povýšenie istých našich národných vlastností, aj vďaka ktorým sme sa v dlhej nežičlivej histórii zachovali ako národ s vlastnou rečou a jedinečnou kultúrou, pochybujem, že by sme tento film boli nakrútili,*“ uviedol Peter Jaroš pre *Film.sk*. „*Všetko*

však nedokázal presadiť ani Martin Ťapák. Napríklad to, aby v ňom hrali Lasica so Satinským. Istým spôsobom sme mali smolu, lebo práve v tom období títo naši dvaja vynikajúci, výtečníci' mali, zarača'. Martin Ťapák ich však napriek tomu prizval na spoluprácu na scenári... *Nakoniec sa to podarilo presadiť a vznikol film. Nepochybne najväčšiu zásluhu na tom má režisér Martin Ťapák. Tento film, to je hlavne jeho výborná stylizácia a štýl je človek, ako je známe,*“ dodáva Peter Jaroš.

Ťapák v tejto súvislosti logicky poznamenal, že popularita snímky stála aj na obsadení Jozefa Kronera do hlavnej úlohy. A v rozhovore, ktorý v roku 1998 uverejnila *Pravda*, ďalej pripomína: „*Bez Kronera by som nikdy nerobil Ragana. A už vôbec by som sa nepustil do filmových verzí Rysavej jalovice či Kuba. Každý vie, ako ťažko sa číta povinná literatúra. Kroner bol jedinou možnosťou, ako klasiku do ľudí dovŕať. Mali ho totiž radi úplne všetci – decká, pubertáci, dospelí aj starí.*“ Ťapák tak zároveň upozornil na jeden z výrazných rozmerov svojej tvorby – neraz sa mu vďaka dobrej práci s kvalitnými hercami podarilo divácky ústretovým spôsobom pretlmočiť literárne diela slovenských klasikov, hlavne Martina Kukučína. To zaujímavejšie z jeho filmografie sa však viaže najmä na 60., prípadne na 70. roky. Sám režisér skonštatoval, že po Pachovi si nachádzal vhodné témy čoraz menej, no pri všetkých pokleskoch a pádoch (a aj pri funkcii ústredného riaditeľa Slovenského filmu) zostával naďalej produktívnym tvorcom, čo sa podstatnejšie zmenilo až po revolúciu.

Peter Jaroš oceňuje Ťapáka aj ako režiséra, ktorý vedel spolupracovať a zosúladiť vlastné predstavy s predstavami scenáristu. To bol zrejme aj jeden z dôvodov úspechu *Pacha, hybského zbojníka*. No a Martin Ťapák sa k tomuto titulu vrátil ešte raz, dlho po vzniku filmu, keď v 90. rokoch inscenoval muzikálovú komédiu *Pacho sa vracia v nitrianskom Divadle Andreja Bagara*. ◀

Z PONUKY PREDAJNE Klapka.sk (výber): DVD *Živý bič*, *Pacho, hybský zbojník*, *Zajtra bude neskoro*, *Deň, ktorý neumrie*, *Rodná zem* (viac na www.klapka.sk)

KAROL ČÁLIK

► Daniel Bernát

Stvárnil desiatky televíznych úloh, a hoci tých filmových dostával podstatne menej a zväčša boli vedľajšie, nepatrí k hercom, ktorých si divák zaradí do sivej zóny ako jedného z mnohých. Karol Čálik je výrazný typ už svojím vzhľadom, ale aj hlasovým prejavom a hereckým výrazom predovšetkým v komediálnych polohách. V marci oslávi sedemdesiatku.

Na predchádzajúcich stranách nájdete článok o Martinovi Ťapákoví, režisérovi filmu *Pacho, hybridný zbojník*, s ktorým je spojené aj Čálikovo meno. Ani v tomto prípade nestvárnil hlavnú úlohu, ved' vodcom družiny bol Jozef Kroner, no družina bola ako výbušná zmes komických figúrok dôležitým zdrojom zábavy. Spoluuvtvárala pevný základ fil-

mu, a pokiaľ to malo fungovať, musela sa vyznačovať hereckou súhrou bez slabých miest v skupine.

V populárnom Ťapákovom filme mohol Čálik uplatniť svoj komický talent, a ako sám tvrdí, odjakživa inklinoval ku komickým charakterom. Trnavský rodák pochádza z rodiny, v ktorej sa veľa muzicírovalo. V detstve Čálika zároveň fascinoval cirkus a klauni. Vzťah k hudbe a obdiv k tým, ktorí chodili za ľuďmi, aby ich zabávali, v ňom podporovali túžbu po herectve a napokon ho na prvý pokus zobrali na Vysokú školu múzických umení. „Zaujmal som skúšobnú porotu svojou spontánnosťou, ale aj atypickou vizážou s jedinečnou, „zlatou“ farbou vlasov. Už vtedy som mal aj vyzretý basbarytón, overený niekoľkoročným pôsobením v robotníckom spevokole *Bradlan*,“ uviedol Čálik v rozhovore pre *Národnú obrodu*. A keď sa ho pýtali, či mal hneď po škole jasnú predstavu o svojej hereckej kariére, odpovedal, že vlastne áno, pretože dostal ponuku z Novej scény v Bratislave. Pôsobí tam dodnes.

Vo filme začal účinkovať v polovici 60. rokov, keď ho Vladimír Bahna obsadil do *Námestia svätej Alžbety*. Neskôr prišli napríklad snímky *Dialóg 20 40 60*, *Génius*, *Zločin slečny Bacilpýšky*, *Skrytý prameň*, spolupráce s Ťapákom a pribúdalo množstvo televíznych projektov. Čálik bol známy aj medzi detskými divákmi, keďže ho režiséri pre spomínané vlastnosti s obľubou obsadzovali do rozprávok. No keď herec hovoril o svojej škatuľke komika, zároveň pripomenul, že vo filmoch sa častejšie dostával aj k záporným či vážnejším úlohám. Rád spomína predovšetkým na nakrúcanie *Nočných jazdcov* (1981) Martina Hollého. Čálik síce nestvárnil hlavnú úlohu, no opäť sa suverénne zapojil do zväzku postáv, ktorý tvoril oporu pre osobnostný súboj dvoch ústredných hrdinov (v podaní Michala Dočolomanského a Radoslava Brzobohatého). *Noční jazdci* sú napokon aj ukázkovým príkladom toho, ako čo najlepšie zostaviť herecký ansámbl (v tomto prípade česko-slovenský) pre daný typ filmu.

Karola Čálika už na plátno v posledných rokoch takmer nevídať, no nedávno sa k filmu vrátil, a to žánrom, ktorý mu je blízky. Mariana Čengel Solčanská ho totiž obsadila do rozprávky *Láska na vlásku*, ktorá sa vlni stala aj najsledovanejšou domácou snímkou v slovenských televíziách. ▲

Karol Čálik vo filme *Noční jazdci* ■ FOTO: archív SFÚ

Prvomájové oslavy aj v júli

► Milan Černák

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku *Film.sk* ich čitateľom približuje Milan Černák, ktorý pôsobil ako dramaturg a režisér Spravodajského filmu.

Filmový žurnál bol v roku 1955 jediným nosičom zvukovo-obrazových informácií. Pretože išlo o týždenník (teda toľko trvalo v priemere redakčné spracovanie) a technická príprava si vyžiadala takisto týždeň (výroba kópií v laboratóriu a distribúcia do kín), informácie sa dostali k divákovi o 8 až 14 dní! Exploatácia *Týždňa vo filme* však trvala osem týždňov. Kópií sa vyrábalo približne 50 a kín bolo vyše tisíc (súčin neplatí, lebo slovenský žurnál sa premietal len v polovici kín – v druhej to bol Československý filmový týždenník). To v praxi znamenalo, že reportáž o oslavách 1. mája (TvF č. 19) sledoval divák v Zlámanej Lehote až 10. júla!

V týždenníku č. 20 zarecituje dievčatko Katka Jariabková a diváci uvidia prvú stavbu sovietskeho typu v Európe – 28-poschodový palác vedy a kultúry vo Varšave. V Bratislave sa práve začali vyrábať panely na prvý panelový dom (č. 21) – a potom ich rástli desatisíce... Z kaštieta grófa Beňovského v Lehniciach sa stala tuberkulózná liečebňa, budova slúži zdravotníctvu dodnes.

Vo Varšave sa 14. mája odohrala historická udalosť (č. 22): osem štátov východného bloku ako odpoveď na vstup západného Nemecka do NATO podpísalo *zmluvu o priateľstve, spolupráci a vzájomnej pomoci*. (To, ako „pomôže“ Maďarom v roku 1956 a Československu v roku 1968, vtedy ešte nikto netušil.) Vďaka usilovným pestovateľom tabaku sme sa mohli pochváliť, že spotreba cigariet vzrástla o 130 percent. Priama železnica z Moskvy do Pekingy cez púšť Gobi bude o 1 000 km kratšia ako dovtedajšia. Mimochodom, nedávno rozbehli ďalšiu, cez Kazachstan, a bude ešte o 1 000 km kratšia.

Ryži pestovanej v Kolárove sa darí natoľko, že na jej zber začali používať mechanizáciu (č. 23).

V Bratislave otvorili Divadlo P. O. Hviezdoslava predstavením, ktoré uviedol žurnál (č. 25) komentovaný (!) monológom Herodesa a pri tej príležitosti dostali Andrej Bagar a Janko Borodáč titul národného umelca. Na železničnej stanici v Bratislave otvorili pre cestujúcich kultúrne stredisko: to už bola radosť cestovať – teda čakať na stanici na prípoje.

Po amnestii k 10. výročiu oslobodenia sa vracali zo západného Nemecka naši utečenci (č. 26) a doma sa hneď vyspovedali na tlačovej konferencii, ako ich verbovali do cudzineckých légii. V Albánsku aj vo Vietname prežívajú deti svoj šťastný vek; naopak, treba poľutovať potomkov Buffala Billa v USA, ktorých krutí rodičia nútia jazdiť rodeo. ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – MAREC 2015

7. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 19/1955 a 20/1955 (repríza 8. 3. o 15.30 hod.)

14. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 21/1955 a 22/1955 (repríza 15. 3. o 15.30 hod.)

21. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 23/1955 a 24/1955 (repríza 22. 3. o 15.30 hod.)

28. 3. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 25/1955 a 26/1955 (repríza 29. 3. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V MARCI:

Filmy, ktorým čas neškodí

odporúča
filmový publicista
Róbert Pospíš

Veľkolepé filmové opusy, dramatické klenoty, klasiky žánru aj legendárne dokumenty. Taký bude marec v Kine Lumière. Ak máte chuť na to najlepšie zo súčasnej kinematografie aj na tituly overené časom, nemali by ste zmeškať 22. ročník MFF Febiofest, ktorý bude v priestoroch Kina Lumière prebiehať od 20. do 26. marca. Nemenej zaujímavá je však aj štandardná dramaturgia najnavštevovanejšieho kamenného kina v hlavnom meste. Legendárny Akira Kurosawa a Shakespeareov *Kráľ Lear*. Netradičné spojenie na vás čaká 6. marca a film *Ran* patrí k najvýraznejším titulom vo filmografii japonského majstra. Tvrdohlavý vládca Hidetora sa pri príležitosti svojej sedemdesiatky rozhodne rozdeliť svoje panstvo medzi troch synov. Tí sa však rýchlo obrátia proti otcovi. Kurosawa rozpráva Shakespeareovu hru svojším spôsobom, veľkolepú výpravu kombinuje s minimalistickým herectvom a so sústredením sa na váhu slov. *Ran* patrí na veľké plátno. Jeho projekcia je súčasťou cyklu Výročia osobností.

V cykle Hommage sa bude premietiť aj film *Nevesta hôľ* ako pocta nedávno zosnulému Martinovi Ťapákov. Ōsmeho marca si budete môcť zaspomínať na jedného z najvýraznejších filmárov bývalého Československa, ktorý dokázal predlohu Františka Švantnera posunúť do novej významovej roviny. Strhujúce audiovizuálne spracovanie aj dnes prekvapuje svojou naliehavosťou. Rovnako ako herectvo Milana Kňažka a Júliusa Pántika.

Na nezabudnuteľných výkonoch predstaviteľov hlavných postáv stojí aj titul *Kto sa bojí Virginie Woolfovej?* režiséra Mika Nicholasa. Sfilmovaná hra Edwarda Albeeho vyvolala v 60. rokoch značný rozruch. Na svedomí ho malo najmä neobvyklé sugestívne herectvo Richarda Burtona a Elizabeth Taylorovej. Základná dráma dejín kinematografie sa bude v Kine premietiť 13. marca.

Farba v hlavnej úlohe. Počas projekcií s týmto označením uvedie Kino Lumière okrem iného nezabudnuteľné *Tri farby* poľského klasika Krzysztofa Kieślowského. Záverečný diel *Červená* patrí ku klenotom európskej kinematografie. Iréne Jacob a Jean-Louis Trintignant predvádzajú herecký koncert na tej najvyššej úrovni. Nekompromisný scenár a intenzívna hudba Zbigniewa Preisnera ohromujú aj po viac ako dvoch desaťročiach od premiéry snímky. Sila farby a genialita poľského filmára sa v kine budú oslavovať 16. marca. Posledný tip mesiaca vychádza symbolicky na 31. marca. Miloš Forman a Jack Nicholson – dve mená, ktoré nevyhnutne smerujú ku kultovému *Preletu nad kukučím hniezdom*. K filmu, ktorý ani po štyridsiatich rokoch nestratil nič zo svojej jedinečnosti. ▲

Prelet nad kukučím hniezdom • archív SFÚ

KINO
LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

Kino Lumière – Kino Slovenského filmového ústavu / Špitálska 4, Bratislava

► www.navstevnik.sk ► www.aic.sk/kinolumiere

► 1. 3.

Animation in Action – Slovensko, pásmo animovaných filmov, SR, 1970 – 1990, 73' (~) (15.00, K3)

Birdman, r. A. G. Iñárritu, USA, 2014, 119' (D) (16.00, K1)

Traja bratia, r. J. Svěrák, ČR/Dán./SR, 2014, 90' (D) (16.15, K4)

Zoran, mój synovec idiot, r. M. Oleotto, Tal., 2013, 106' (D) (18.00, K2)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (18.10, K1)

Neha, r. M. Šulík, Českos., 1991, 103' (~) (18.15, K3)

Cesta ven, r. P. Václav, ČR, 2014, 103' (D) (18.30, K4)

Foxcatcher, r. B. Miller, USA, 2014, 130' (D) (20.00, K2)

Noc, r. M. Antonioni, Tal./Fran., 1961, 115' (~) (20.15, K3)

Boj snežného pluhu s mafiou, r. H. P. Moland, Dán./Nór./Švéd., 2014, 116' (D) (20.30, K1)

Ida, r. P. Pawlikowski, Poľ./Dán., 2013, 80' (D) (20.30, K4)

► 2. 3.

Zoran, mój synovec idiot, r. M. Oleotto, Taliansko, 2013, 106' (D) (18.00, K1)

Foxcatcher, r. B. Miller, USA, 2014, 130' (D) (18.15, K2)

Náš športový život, r. M. Cernák, P. Sýkora, R. Urc, J. Jakubisko, Českos., 1963 – 1979, 104' (~) (18.15, K3)

Ida, r. P. Pawlikowski, Poľ./Dán., 2013, 80' (D) (18.30, K4)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.00, K1)

Tri farby: Modrá, r. K. Kieślowski, Fran./Poľ./Svaj./VB, 1993, 94' (~) (20.15, K3)

Vina vs. breh, r. M. Štrba, SR/ČR, 2014, 88' (D) (20.15, K4)

Boj snežného pluhu s mafiou, r. H. P. Moland, Dán./Nór./Švéd., 2014, 116' (D) (20.40, K2)

► 3. 3.

Zoran, mój synovec idiot, r. M. Oleotto, Tal., 2013, 106' (D) (18.00, K1)

Birdman, r. A. G. Iñárritu, USA, 2014, 119' (D) (18.10, K2)

Správca skanzenu, r. Š. Uher, Českos., 1988, 88' (~) (18.15, K3)

Ida, r. P. Pawlikowski, Poľ./Dán., 2013, 80' (D) (18.20, K4)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.00, K1)

Vina vs. breh, r. M. Štrba, SR/ČR, 2014, 88' (D) (20.00, K4)

Powaqatsi, r. G. Reggio, USA, 1988, 96' (~) (20.15, K3)

Mami!, r. X. Dolan, Kan., 2014, 134' (D) (20.30, K2)

► 4. 3.

Rukojemník, r. J. Nvota, SR/ČR, 2014, 109' (D) (17.30, K4)

Teória všetkého, r. J. Marsh, VB, 2014, 123' (D) (17.45, K2)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (18.00, K1)

Ocelová cesta, r. V. Bahna, Českos., 1949, 82' (~) (18.00, K3)

Ida, r. P. Pawlikowski, Poľ./Dán., 2013, 80' (D) (19.45, K4)

Birdman, r. A. G. Iñárritu, USA, 2014, 119' (D) (20.00, K2)

Posledný cisár, r. B. Bertolucci, VB/Kan./Tal., 1987, 157' (~) (20.15, K3)

Zoran, mój synovec idiot, r. M. Oleotto, Tal., 2013, 106' (D) (20.30, K1)

► 5. 3.

Ida, r. P. Pawlikowski, Poľ./Dán., 2013, 80' (D) (17.45, K4)

Oddelenie pre pohostinnosť, r. J. Mijake, Jap., 2013, 123' (~) (18.00, K1)

Noční jazdci, r. M. Holý, Českos., 1981, 88' (~) (18.15, K3)

Hľadanie Vivian Maier, r. J. Maloof, Ch. Siskel, USA, 2013, 83' (D) (18.30, K2)

Rukojemník, r. J. Nvota, SR/ČR, 2014, 109' (D) (19.30, K4)

Zoran, mój synovec idiot, r. M. Oleotto, Tal., 2013, 106' (D) (20.05, K2)

Hamlet, r. G. Kozincev, ZSSR, 1964, 142' (~) (20.15, K3)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.30, K1)

► 6. 3.

Rukojemník, r. J. Nvota, SR/ČR, 2014, 109' (D) (16.00, K1)

Birdman, r. A. G. Iñárritu, USA, 2014, 119' (D) (16.00, K2)

Vina vs. breh, r. M. Štrba, SR/ČR, 2014, 88' (D) (17.00, K4)

Ovocie viery, r. J. Nakamura, Jap., 2013, 129' (~) (18.00, K1)

Hľadanie Vivian Maier, r. J. Maloof, Ch. Siskel, USA, 2013, 83' (D) (18.15, K2)

Dialóg 20 40 60, r. J. Skolimowski, P. Solan, Z. Brynych, Českos., 1968, 77' (~) (18.15, K3)

Fizli, r. Q. Dupieux, Fran./USA, 2013, 85' (D) (18.45, K4)

Teória všetkého, r. J. Marsh, VB, 2014, 123' (D) (17.00, K2)

Ran, r. A. Kurosawa, Jap./Fran., 1985, 155' (~) (20.15, K3)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.30, K1)

Kukuríčný ostrov, r. G. Ovašvili, Gruz./Nem./Fran./ČR/Kaz., 2014, 100' (D) (20.45, K4)

► 7. 3.

Nakí z ostrova strašidiel, r. T. Jamazaki, R. Jagi, Jap., 2011, 88' (~) (16.00, K1)

Kukuríčný ostrov, r. G. Ovašvili, Gruz./Nem./Fran./ČR/Kaz., 2014, 100' (D) (16.30, K4)

Teória všetkého, r. J. Marsh, VB, 2014, 123' (D) (16.45, K2)

Platinové dáta, r. K. Otomo, Jap., 2013, 133' (~) (18.00, K1)

Pacho, hybský zbojník, r. M. Ťapák, Českos., 1975, 86' (~) (18.15, K3)

Fizli, r. Q. Dupieux, Fran./USA, 2013, 85' (D) (18.30, K4)

Hľadanie Vivian Maier, r. J. Maloof, Ch. Siskel, USA, 2013, 83' (D) (19.10, K2)

Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (20.10, K4)

Amarcord, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1973, 118' (~) (20.15, K3)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.30, K1)

Birdman, r. A. G. Iñárritu, USA, 2014, 119' (D) (20.45, K2)

► 8. 3.

Kráľ a vták, r. P. Grimault, Fran., 1980, 81' (~) (15.30, K3)

Chlapec prezývajú H, r. J. Furuhashi, Jap., 2013, 122' (~) (16.00, K1)

Chlapčensťvo, r. R. Linklater, USA, 2014, 166' (D) (17.00, K2)

Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (20.10, K4)

Nevesta hôľ, r. M. Ťapák, Českos., 1971, 90' (~) (18.15, K3)

Môjmu najdrahšiemu, r. J. Furuhashi, Jap., 2012, 111' (~) (18.30, K1)

Hľadanie Vivian Maier, r. J. Maloof, Ch. Siskel, USA, 2013, 83' (D) (20.00, K2)

Fizli, r. Q. Dupieux, Fran./USA, 2013, 85' (D) (20.00, K4)

Swannova láska, r. V. Schlöndorff, Fran./Nem., 1984, 106' (~) (20.15, K3)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.35, K1)

► 9. 3.

Birdman, r. A. G. Iñárritu, USA, 2014, 119' (D) (17.30, K1)

Mami!, r. X. Dolan, Kan., 2014, 134' (D) (18.00, K2)

Začiatok sezóny, r. Z. Záhon, Českos., 1987, 77' (~) (18.15, K3)

Kukuríčný ostrov, r. G. Ovašvili, Gruz./Nem./Fran./ČR/Kaz., 2014, 100' (D) (18.30, K4)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.00, K1)

Tri farby: Biela, r. K. Kieślowski, Poľ./Fran., 1994, 87' (~) (20.15, K3)

Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (20.20, K4)

Hľadanie Vivian Maier, r. J. Maloof, Ch. Siskel, USA, 2013, 83' (D) (20.30, K2)

► 10. 3.

Zázraky, r. A. Rohrwacher, Tal./Svaj./Nem., 2014, 110' (D) (17.30, K4)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (18.00, K1)

Postoj, r. V. Balco, Českos., 1988, 93' (~) (18.15, K3)

Hľadanie Vivian Maier, r. J. Maloof, Ch. Siskel, USA, 2013, 83' (D) (18.20, K2)

Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (19.45, K4)

Mami!, r. X. Dolan, Kan., 2014, 134' (D) (20.00, K2)

Vlani v Marienbade, r. A. Resnais, Fran./Tal., 1961, 90' (~) (20.15, K3)

Boj snežného pluhu s mafiou, r. H. P. Moland, Dán./Nór./Švéd., 2014, 116' (D) (20.30, K1)

► 11. 3.

Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (17.30, K4)

My sme najlepši!, r. L. Moodysson, Švéd./Dán., 2013, 102' (D) (17.45, K1)

Na prave poludnie, r. F. Zimmermann, USA, 1952, 81' (~) (18.10, K3)

Hľadanie Vivian Maier, r. J. Maloof, Ch. Siskel, USA, 2013, 83' (D) (18.30, K2)

Leviatan, r. A. Zviagincev, Rus., 2014, 140' (D) (19.30, K4)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.00, K1)

Iná láska, r. D. Trancik, Českos., 1985, 72' (~) (20.15, K3)

Boj snežného pluhu s mafiou, r. H. P. Moland, Dán./Nór./Švéd., 2014, 116' (D) (20.30, K2)

► 12. 3.

Hľadanie Vivian Maier, r. J. Maloof, Ch. Siskel, USA, 2013, 83' (D) (17.30, K4)

My sme najlepši!, r. L. Moodysson, Švéd./Dán., 2013, 102' (D) (18.00, K1)

Intolerancia, r. D. W. Griffith, USA, 1916, 167' (D) (18.00, K2)

Zivý bič, r. M. Ťapák, Českos., 1966, 84' (~) (18.15, K3)

Comeback, r. M. Remo, SR, 2014, 85' (D) (19.30, K4)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.00, K1)

Kagemuša, r. A. Kurosawa, Jap., 1980, 152' (~) (20.15, K3)

► 13. 3.

My sme najlepši!, r. L. Moodysson, Švéd./Dán., 2013, 102' (D) (16.00, K1)

Rukojemník, r. J. Nvota, SR/ČR, 2014, 109' (D) (16.30, K4)

Teória všetkého, r. J. Marsh, VB, 2014, 123' (D) (17.00, K2)

Whiplash, r. D. Chazelle, USA, 2014, 106' (D) (18.00, K1)

Zväčšenina, r. M. Antonioni, Tal./VB/USA, 1966, 108' (~) (18.15, K3)

Ida, r. P. Pawlikowski, Poľ./Dán., 2013, 80' (D) (18.30, K4)

Mami!, r. X. Dolan, Kan., 2014, 134' (D) (19.30, K2)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.00, K1)

V tichu, r. Z. Jiráský, SR/ČR, 2014, 84' (D) (20.10, K4)

Kto sa bojí Virginie Woolfovej?, r. M. Nichols, USA, 1966, 126' (~) (20.15, K3)

► 14. 3.

My sme najlepši!, r. L. Moodysson, Švéd./Dán., 2013, 102' (D) (16.00, K1)

Zázraky, r. A. Rohrwacher, Tal./Svaj./Nem., 2014, 110' (D) (16.00, K4)

Whiplash, r. D. Chazelle, USA, 2014, 106' (D) (18.00, K1)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (18.15, K2)

Psychodráma, r. J. Zachar, Českos., 1964, 68' (~) (18.15, K3)

Rukojemník, r. J. Nvota, SR/ČR, 2014, 109' (D) (18.30, K4)

Boj snežného pluhu s mafiou, r. H. P. Moland, Dán./Nór./Švéd., 2014, 116' (D) (20.00, K1)

Zatmenie, r. M. Antonioni, Tal./Fran., 1962, 115' (~) (20.15, K3)
 Zoran, mój synovec idiot, r. M. Oleotto, Tal., 2013, 106' (D) (20.30, K2)
 Návrat do horiaceho domu, r. A. Grusková, SR, 2014, 70' (D) (20.45, K4)
 ▶ 15. 3.

Animation in Action – Česká republika, pásmo animovaných filmov, ČR, 1947 – 1964, 73' (v) (15.00, K2)
 Foxcatcher, r. B. Miller, USA, 2014, 130' (D) (17.30, K1)
 Rukojemník, r. J. Nvota, SR/ČR, 2014, 109' (D) (17.45, K4)
 Výročia: Lubomír Stecko, r. L. Stecko, Českos., 1985 – 1991, 105' (~) (18.15, K3)

Zoran, mój synovec idiot, r. M. Oleotto, Tal., 2013, 106' (D) (18.30, K2)
 Ida, r. P. Pawlikowski, Pol./Dán., 2013, 80' (D) (19.45, K4)
 Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.00, K1)
 Král Lear, r. G. Kozincev, ZSSR, 1971, 133' (~) (20.15, K3)
 Whiplash, r. D. Chazelle, USA, 2014, 106' (D) (20.30, K2)
 ▶ 16. 3.

Kmeň, r. M. Slabošpyckij, Ukr., 2014, 130' (D) (17.30, K4)
 Whiplash, r. D. Chazelle, USA, 2014, 106' (D) (18.00, K1)
 Náš športový život, r. M. Černák, P. Sýkora, R. Urc, J. Jakubisko, Českos., 1963 – 1979, 104' (~) (18.15, K3)

Zoran, mój synovec idiot, r. M. Oleotto, Tal., 2013, 106' (D) (18.30, K2)
 Návrat do horiaceho domu, r. A. Grusková, SR, 2014, 70' (D) (20.00, K4)
 Dva dni, jedna noc, r. J.-P. Dardenne, L. Dardenne, Bel./Fran./Tal., 2014, 95' (D) (20.10, K1)

Tri farby: Červená, r. K. Kieślowski, Pol./Fran./Švaj., 1994, 97' (~) (20.15, K3)
 Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.30, K2)
 ▶ 17. 3.

Kukuríčný ostrov, r. G. Ovašvili, Gruz./Nem./Fran./ČR/Kaz., 2014, 100' (D) (18.00, K1)

Rozkoš, r. J. Rudolfová, ČR, 2013, 111' (D) (18.00, K2)
 Výročia: Marcela Plítková, r. M. Plítková, M. Fodor, Českos., 1965 – 1987, 96' (~) (18.15, K3)

Nymfomanka – režisérka verzia I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 145' (D) (19.00, K4)

Divoké historky, r. D. Szifron, Arg./Špan., 2014, 122' (D) (20.00, K1)

Dějů v, r. J. Machulski, Pol./ZSSR, 1989, 104' (~) (20.15, K3)

Dva dni, jedna noc, r. J.-P. Dardenne, L. Dardenne, Bel./Fran./Tal., 2014, 95' (D) (20.30, K2)
 ▶ 18. 3.

V tichu, r. Z. Jiráský, SR/ČR, 2014, 84' (D) (17.00, K4)

Dva dni, jedna noc, r. J.-P. Dardenne, L. Dardenne, Bel./Fran./Tal., 2014, 95' (D) (17.30, K2)

Vlak, r. J. Kawalerowicz, Pol., 1959, 93' (~) (18.00, K3)

Kukuríčný ostrov, r. G. Ovašvili, Gruz./Nem./Fran./ČR/Kaz., 2014, 100' (D) (18.15, K1)

Nymfomanka – režisérka verzia II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 180' (D) (19.00, K4)

Kmeň, r. M. Slabošpyckij, Ukr., 2014, 130' (D) (19.30, K2)

Noční jazdci, r. M. Holý, Českos., 1981, 88' (~) (20.15, K3)

Oasis: Live from Manchester, r. D. Carruthers, VB, 2005, 75' (D) (20.30, K1)
 ▶ 19. 3.

Protector, r. M. Najbrt, ČR, 2009, 100' (~) (17.30, K4)

Sestra, r. U. Meier, Švaj./Fran., 2012, 93' (v) (18.00, K1)

Kid, r. Ch. Chaplin, USA, 1921, 83' (D) (18.00, K2)

Správca skanzenu, r. Š. Uher, Českos., 1988, 88' (~) (18.15, K3)

Leviatan, r. A. Zviaginicev, Rus., 2014, 140' (D) (19.30, K4)

Dva dni, jedna noc, r. J.-P. Dardenne, L. Dardenne, Bel./Fran./Tal., 2014, 95' (D) (20.00, K1)
 Prepadnutie, r. J. Ford, USA, 1939, 91' (~) (20.15, K3)
 ▶ 20. – 26. 3.

Febiofest 2015
 ▶ 22. 3.

Animation in Action – Poľsko, pásmo animovaných filmov, Pol., 1966 – 1983, 68' (~) (15.00, K3)

▶ 25. 3.

Posledný vlak z Gun Hillu, r. J. Sturges, USA, 1959, 82' (~) (18.00, K3)
 ▶ (ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ)

Kompletný program kina po 19. 3. nájdete v priebehu marca na www.aic.sk/kinolumiere a www.navstevnik.sk.

pozn.: (~) – projekcia z 35 mm kópie / (D) – digitálne projekcie / (v) – videoprojekcia

Digitalizáciu Kina Lumière finančne podporil Audiovizuálny fond v rámci komplexného projektu, realizovaného vďaka finančnej podpore predsedu vlády Slovenskej republiky.

MAREC 2015

2. 3. 1940 **Adela Gáborová** – herečka
(zomrela 12. 7. 2007)
5. 3. 1915 **Ján Boor** – literárny vedec, divadelný kritik a historik
(zomrel 20. 10. 2002)
6. 3. 1940 **Zita Furková** – herečka
14. 3. 1945 **Anna Hroššová** – kostýmová výtvarníčka
15. 3. 1945 **Karol Čalik** – herec
16. 3. 1935 **Peter Ševčovič** – spisovateľ, scenárista
(zomrel 14. 4. 2006)
16. 3. 1935 **Peter Záchenský** – režisér dokumentárnych filmov
16. 3. 1940 **František Dostál** – vedúci výroby
(zomrel 2. 12. 2006)
17. 3. 1915 **Mária Kišoňová-Hubová** – operná speváčka
(zomrela 11. 8. 2004)
19. 3. 1930 **Jozef Majchrák** – filmový pracovník
19. 3. 1945 **Peter Stoličný** – dramaturg, scenárista
19. 3. 1955 **Zoltán Weigl** – kameraman
(zomrel 20. 12. 2003)
20. 3. 1935 **Jozef Hojnoš** – režisér dokumentárnych filmov
21. 3. 1945 **Monika Trajterová** – animátorka
23. 3. 1955 **Olga Solárová** – herečka
25. 3. 1925 **Zora Bachnárová** – televízna režisérka
25. 3. 1930 **Mária Bálintová** – herečka
(zomrela 26. 2. 2014)
25. 3. 1935 **Emília Tomanová** – bábkoherečka
28. 3. 1955 **Peter Bzdúch** – herec
(zomrel 11. 12. 2012)
29. 3. 1910 **Karol Badáni** – herec, divadelný režisér
(zomrel 30. 9. 1970)

zdroj: Kalendár filmových výročí 2015

▪ Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)

▶ zostavila **Renáta Šmatláková**

Creative Europe Desk
Slovensko informuje

V marci má program Kreatívna Európa – podprogram MEDIA uzávierky v dvoch schémach: 26. marca majú uzávierky výzvy EACEA/5/2015 – Práca s publikom a EACEA/06/2015 – Vývoj videohier.

V rámci prvej schémy ide o podporu projektov zameraných na filmovú gramotnosť alebo podujatí zameraných na prácu s publikom:

Akcia 1: Filmová gramotnosť

Projekty na zlepšenie spolupráce medzi iniciatívami na zvyšovanie filmovej gramotnosti v Európe s cieľom zvýšiť efektívnosť a európsky rozmer daných iniciatív. Vyžaduje aspoň 3 partnerov (koordinátor projektu a najmenej 2 partneri), ktorí pôsobia v oblasti zvyšovania filmovej gramotnosti, pochádzajú z 3 krajín zúčastňujúcich sa na podprogramme MEDIA a využívajú najmenej 3 jazyky.

Prípustné organizácie: iniciatívy zamerané na filmovú gramotnosť vrátane filmových inštitútov, inštitúcií filmového dedičstva, festivalov, filmových klubov a iných organizácií aktívne pôsobiacich v oblasti filmu a filmovej gramotnosti, obzvlášť zameraných na deti a mládež.

Akcia 2: Podujatia zamerané na prácu s publikom
 Podujatia, ktorých cieľom je rozvoj iniciatív zameraných na inovatívne a participatívne stratégie rozširovania (obzvlášť) mladého publika európskeho filmu.

Projekty v rámci Akcie 2 musia spĺňať tieto kritériá:
 – mať aspoň 3 partnerov (koordinátor projektu a najmenej 2 partneri) pôsobiacich v audiovizuálnom sektore, pochádzajúcich z 3 rôznych krajín, ktoré sa zúčastňujú na podprogramme MEDIA,
 – byť zacielené na publikum v najmenej 3 krajinách zúčastňujúcich sa na podprogramme MEDIA,
 – byť zamerané na európske filmy.

Prípustné organizácie: obchodní zástupcovia, distribučné spoločnosti, festivaly, televízni vysielatelia, kiná, on-line platformy, asociácie na propagáciu filmu a tak ďalej.

V druhej schéme ide o podporu vývoja európskych videohier s naratívnu štruktúrou bez ohľadu na platformu alebo predpokladaný spôsob distribúcie. Vo všetkých prípadoch musí ísť o hry určené na komerčné využitie.

Aktuálne uzávierky

- Do **6. marca** môžu záujemcovia prihlasovať celovečerné hrané a dokumentárne filmy na 50. MFF Karlove Vary (3. – 11. 7.). Festival ponúka možnosť prihlásiť film aj v termíne **7. až 31. marec**, ale už s vyšším administračným poplatkom. Viac na www.kviff.com, www.aic.sk.

- Do hlavného programu (Hlavná súťaž, Un Certain Regard) 68. MFF Cannes (13. – 24. 5.) sa môžu filmy prihlasovať do **10. marca**. V 54. ročníku Critics' Week (Semaine de la Critique, 14. – 22. 5.) platí pre krátke filmy uzávierka **9. marca**, pre celovečerné **16. marca**. Do **20. marca** sa môžu prihlasovať celovečerné filmy na 47. ročník Directors' Fortnight (Quinzaine des Realizateurs, 14. – 24. 5.). Viac na www.aic.sk, www.festival-cannes.com.

- Uzávierka prihlášok na medzinárodný workshop Midpoint: Rozvoj scenárov je **22. marca**. Prihlásiť sa môžu študenti či mladí filmári s prvým alebo druhým celovečerným hraným/animovaným filmom alebo s absolventským či profesionálnym animovaným filmom. Prvý workshop sa uskutoční v Trenčianskych Tepliciach na MFF Art Film Fest (20. – 26. 6.). Viac na midpoint-center.eu, www.aic.sk.

- Do **31. marca** sa môžu prihlasovať dlhometrážne hrané snímky a krátkometrážne filmy všetkých druhov na 23. MFF Art Film Fest (19. – 26. 6.). Viac na www.artfilmfest.sk, www.aic.sk.

▶ www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov
Slovenské pondelky 2015

2. marec 2015

20.00 ▶ **Posledná bosorka**, r. V. Bahna, 1957, 96 min.

9. marec 2015

20.00 ▶ **Polnočná omša**, r. J. Krejčík, 1962, 88 min.

16. marec 2015

20.00 ▶ **Sedím na konári a je mi dobre**, r. J. Jakubisko, 1989, 110 min.

23. marec 2015

20.00 ▶ **Majster kat**, r. P. Bielik, 1966, 105 min.

30. marec 2015

20.00 ▶ **Keby som mal pušku**, r. Š. Uher, 1971, 87 min.

Zmena programu vyhradená!

► Slovenský režisér Miro Remo, ktorý nedávno zaujal dokumentom *Comeback*, dokončuje ďalšiu celovečernú snímku s názvom *Cooltura*. Film, v ktorom nastolí otázky, akým spôsobom sa s kultúrou narába na Slovensku a aký má dosah na dnešného človeka, bude mať premiéru na jeseň tohto roka. Tvorcovia oslovili svojich fanúšikov a potenciálnych divákov prostredníctvom kampane na crowdfundingovom portáli, ktorej zámerom je vyzbierať 7 000 eur na pokrytie časti nákladov na vznik filmu.

► V piatok 20. februára otvorilo Kino Lumière v Bratislave zvyšné dve kinosály K3 a K4 v suterénnych priestoroch kina. Stalo sa tak jediným artovým kinom na Slovensku, ktoré má k dispozícii štyri kinosály, vďaka čomu si diváci budú môcť denne vyberať z deviatich projekcií.

► V piatok 20. februára sa slovenskému publiku predstavil taliansky hudobný skladateľ Ennio Morricone v rámci svojho turné My Life In Music. Pred zaplnenou Slovaft arénou v Bratislave účinkovalo na javisku až 170 umelcov a Morricone zaradil do programu aj pamätné melódie z filmov *Dobrý, zlý a škaredý*, *Vtedy na Západe*, *Sicilsky klan* či *Misia*.

► V sobotu 21. februára sa v Prahe odovzdávali ceny Českej filmovej a televíznej akadémie Český lev. V 22. ročníku mala najviac – až 15 – nominácií česko-slovenská snímka *Fair Play* (r. A. Sedláčková), ktorá nakoniec získala len cenu filmových fanúšikov. Najlepším filmom sa stala dráma *Cesta ven* (r. P. Václav), ktorá získala aj ďalších šesť cien.

► Najlepším cudzojazyčným filmom na 87. ročníku udeľovania cien americkej filmovej akadémie, ktoré sa konalo 22. februára, sa stala poľská dráma *Ida* (r. P. Pawlikowski), ktorá sa vlni premietala aj na Slovensku a v marci ju opäť uvádza Kino Lumière. Oscara za najlepší film získala snímka *Birdman* (r. A. G. Iñárritu), ktorá uspela aj v kategóriách réžia, pôvodný scenár a kamera.

► ZS

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► FEBRUÁR 2015

► PUBLIKÁCIE

1. František Gyárfáš a Juraj Malíček: *Naše filmové storočie* (SFÚ, Bratislava)
2. Cinepur 97/2015, téma: *Akce!* (Sdružení přátel Cinepuru, Praha)
3. A. A. Tarkovskij: *Krása je symbolem pravdy* (Camera obscura, Příbram)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD *Týždeň vo filme 1945 – 1990* (SFÚ, Bratislava)
2. DVD *3x Juraj Jakubisko* (SFÚ, Bratislava)
3. DVD *66 sezón* (Magic Box Slovakia, Bratislava)

Predajňa SFÚ Klapka.sk (Grösslingová 43) a Kino Lumière ponúkajú v marci tieto akcie:

1. Ak si v predajni Klapka.sk alebo v Kine Lumière kúpite marcové číslo Film.sk, pribalíme vám k nemu na DVD filmové spracovanie novely Dobroslava Chrobáka *Drak sa vracia*.
2. Od marca si v predajni Klapka.sk môžete kúpiť *Filmový kalendár SFÚ* na rok 2015 s historickými fotografiami slovenských kín za akciovú cenu 2 eurá.
3. Počas marca – mesiaca knihy sme pre vás v predajni Klapka.sk pripravili akciové ceny na obľúbené filmové publikácie *Albert Marenčin – filmár na križovatke času* (5 eur) a *Palo Bielik a slovenská filmová kultúra* (5 eur).

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► JANUÁR 2015

1. *Mami!* (r. Xavier Dolan, Kanada, 2014, ASFK)
2. *Ida* (r. Paweł Pawlikowski, Poľsko/Dánsko, 2013, ASFK – Projekt 100)
3. *Rukojemník* (r. Juraj Nvota, SR/ČR, 2014, Barracuda Movie)
4. *Nick Cave: 20 tisíc dní na Zemi* (r. Iain Forsyth, Jane Pollard, Veľká Británia, 2013, ASFK – Projekt 100)
5. *Vlna vs. breh* (r. Martin Štrba, SR/ČR, 2014, Barracuda Movie)

Febio fest 2015

22. medzinárodný filmový festival

Bratislava

20. → 26. III.

Kino Lumière → Kino Mladosť → Artkino za zrkadlom
A4 — priestor súčasnej kultúry → FK 35 mm VŠMU

27. → 30. III. Trenčín Artkino Metro 08. → 11. IV. Levice Kino Junior
08. → 12. IV. Martin Kino Strojár 09. → 11. IV. Košice Bábkové divadlo v Košiciach
11. → 13. IV. Kežmarok FK Iskra 12. → 14. IV. Prešov FK Pocity
13. → 16. IV. Banská Bystrica FK v Múzeu SNP
13. → 16. IV. Trnava FK Naoko Kino Hviezda 13. → 16. IV. Prievidza FK '93

FEBIOFEST.SK | ASFK.SK

ORGANIZÁTOR

SPOLUORGANIZÁTOR

PODJIATIE PODPORILI

PODJIATIE FINANČNE PODPORIL

PARTNERI

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNERI

MEDIÁLNÍ PARTNERI

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK: **KLIHKUPECSTVÁ A INÉ PREDAJNÉ / BRATISLAVA** ▶ Klapka.sk – predajňa SFÚ (Gösslingová 4, 9) ▶ Artorum (Kozia 20)
▶ Ex Libris (Nám. Ľ. Štúra 4) ▶ Hummel Music (Klobučnícka 2) ▶ Martinus (Dobrohá 26) ▶ Prospero – predajňa DÚ (Jakubovo nám. 12)
▶ vrátnica VŠMU (Svoradova 2) **PEZINOK** ▶ Artorum **FILMOVÉ KLUBY** ▶ Kino Lumière Bratislava – kino SFÚ (Špitálska 4)
▶ FK – Kino Junior Levice ▶ FK – Kino Strojár Martin ▶ FK – Kino Fontána Prešňany ▶ FK – Naoko Trnava

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE**

ISSN 1335-8286

03
9 771335 828003

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR P00 EV. Č. EV. 947/08

KALENDÁRIUM

▶ **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

▶ **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

▶ **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY

A JUBILEÁ

▶ **PROGRAM**

KINA LUMIÈRE